

BIBLIJSKA POUKA ZA ODRASLE

IZDANJE ZA UČITELJE SUBOTNJE ŠKOLE

PRVA I DRUGA POSLANICA KORINĆANIMA

Adeniljton T. de Agvijar

Jul, Avgust, Septembar

2026

POUKA 1

Pavlova služba u Korintu

Prvi deo: Pregled

Ključni tekst: Dela apostolska 18,9.10

Središte proučavanja: 1. Korinćanima 1,1–3; Dela apostolska 18,4–10.

Uvod

Jedna nedavno objavljena karikatura prikazuje veoma krupnu stariju gospođu koja sedi u lekarskoj ordinaciji. Lekar ima zaprepašćen izraz lica. Natpis ispod karikature glasi: „Doktore, ja sebe vidim kao vitku šesnaestogodišnjakinju i smatram duboko uvredljivim to što tvrdite da moja težina u mojim godinama ugrožava moje zdravlje.“

Kao što ova karikatura duhovito pokazuje, način na koji sebe doživljavamo je ključni deo našeg identiteta. Osobe koje se muče da odrede svoj identitet, mučiće se i da ispune svoju svrhu ili misiju u životu.

Pouka za ovu sedmicu uvodi nas u dve misijski usmerene knjige Novog zaveta – Prvu i Drugu poslanicu Korinćanima. Takođe se upoznajemo sa samim autorom, Pavlom, a naročito sa njegovom misijom i svrhom obraćanja Korinćanima.

Glavne teme pouke za ovu sedmicu

Pored uvoda u istorijski kontekst crkve u Korintu i način na koji je ona osnovana, ova pouka će se usredsrediti na sledeća pitanja i teme:

1. **Kulturološki i istorijski kontekst.** Razmotrićemo važne kulturološke i istorijske činioce koji imaju značaj za proučavanje poslanica upućenih Korinćanima.
2. **Strateška služba.** Kakva je bila Pavlova strategija za službu u Korintu? U potrazi za odgovorom na ovo pitanje, razmotrićemo Pavlovu misionarsku strategiju u Korintu unutar okvira rane hrišćanske crkve.

3. **Identitet.** Identitet je ključan za misiju. Vredi ponoviti da će se osobe koji se muče da odrede svoj identitet takođe mučiti da ispune svoju misiju. Naša diskusija o identitetu težiće da odgovori na sledeća pitanja:
- a. Zašto se Pavle predstavljao kao apostol?
 - b. Kakvu ulogu identitet igra u misiji?
 - c. Kakvu vrstu identiteta je imala crkva u Korintu?
 - d. Na koji način možemo da očuvamo hrišćanski identitet u svetu u kome se ističu drugačije vrednosti i ideali?

Drugi deo: Komentar

1. Kontekst: Prva poslanica Korinćanima je jedna od dužih poslanica u Novom zavetu. Slično Rimljanima poslanici, i ona se sastoji od 16 poglavlja, sa ukupno 433 stiha. To je pastoralno pismo upućeno nedavno osnovanoj crkvi koja se suočava sa značajnim etičkim i teološkim pitanjima, kao i sa problemima u međuljudskim odnosima. Pavle sebe jasno predstavlja kao pisca Prve poslanice Korinćanima (1. Korinćanima 1,1), a u 1. Korinćanima 16,21, on spominje i svojeručan pozdrav. Druga poslanica Korinćanima je kraća (13 poglavlja, sa ukupno 257 stihova) i sadrži mnogo više ličnih podataka o apostolu Pavlu. Ta poslanica sveobuhvatno opisuje apostolovo razumevanje sopstvene apostolske službe. Neki su koristili latinski izraz *apologia pro vita sua* [„odbrana sopstvenog života“], kao prikladan naziv za sadržaj i suštinu Druge poslanice Korinćanima (vidi: Liland Rajken i Filip Grejam Rajken, „Druge poslanica Korinćanima: Uvod“, u: „Studijska Biblija: ESV“, str. 1715. originala [Leland Ryken and Philip Graham Ryken, 2 *Corinthians: Introduction in The Literary Study Bible: ESV* (Wheaton, IL: Crossway Bibles, 2007), p. 1715]. U ovoj poslanici, Pavle brani svoju apostolsku službu od pojedinih klevetnika u korintskoj crkvi i daje primer kako bi trebalo živeti hrišćanski život i obavljati službu.

Prepiska između Pavla i mlade crkve u Korintu predmet je naučnih rasprava. Čini se da je Prva poslanica Korinćanima odgovor na neka pitanja koja su Pavlu bila poslata poštom (vidi, na primer, 1. Korinćanima 7,1) – možda kao odgovor na raniju apostolovu poslanicu koja više ne postoji, a koja se verovatno spominje u 1. Korinćanima 5,9. Postoji mogućnost da je posle te prve poslanice bilo još nekoliko razmena pisama između Pavla i hrišćanske zajednice u Korintu koja nam danas više nisu dostupna.

Pretpostavlja se da su te razmene prethodile Drugoj poslanici Korinćanima, koja je sada deo našeg biblijskog kanona. Prva poslanica Korinćanima je napisana oko 55. godine nove ere iz Efesa (uporedi sa: „Prva poslanica Korinćanima“ u „Endrjusov biblijski komentar“, urednik Anhel Manuel Rodriguez i dr, str. 1613. originala [*1 Corinthians in Andrews Bible Commentary*, ed. Angel Manuel Rodriguez et. al. (Berrien Springs, MI: Andrews University Press, 2022), p.1613], dok je za Drugu poslanicu Korinćanima verovatniji datum pisanja 56. godina nove ere.

2. Strateška služba u Korintu: Pavlova služba u Korintu opisana je u osamnaestom poglavlju Dela apostolskih. Apostol Pavle je tamo služio više od osamnaest meseci. Rimljani su uništili antički grad Korint 146. godine pre nove ere, a Julije Cezar ga je ponovo izgradio 44. godine pre nove ere kao rimsku koloniju. Korint je ubrzo postao značajan politički i ekonomski centar,

strateški smešten u istočnom delu Rimskog carstva. Njegove dve luke, Kenhreja na istoku i Lahaion na zapadu, pružale su bezbednu kopnenu vezu između Egejskog i Jonskog mora. Kontrola nad ove dve luke, kao i nad putem koji je presecao šest kilometara široku prevlaku, omogućila je Korintu da ubira poreze na trgovinu koja se odvijala u pravcima sever-jug i istok-zapad (uporedi sa: Džerom Marfi O’Konor, „Korint“, u: „The New Interpreter’s Biblijski rečnik“, urednik K. Dub Seijkenfeld, tom 1, str. 732–735. originala [Jerome Murphy-O’Connor, *Corinth*, in *The New Interpreter’s Dictionary of the Bible*, ed. K. Doob Sakenfeld (Nashville: Abingdon, 2006), vol. 1, pp. 732–735].

Grad je nudio velike ekonomske mogućnosti, a prilike za uspon na društvenoj lestvici privlačile su ljude mnogih nacionalnosti. Pošto se radilo o relativno mladom gradu, Korint je bio manje pod uticajem drevnih tradicija i samim tim otvoreniji za nove ideje. Rim je odredio ovaj grad za prestonicu provincije Ahaje, čime je bio posebno naglašen njegov politički značaj. Pavlova strateška odluka da uloži više od osamnaest meseci svoga života u službu u Korintu pruža nam pravi primer njegovog dobro osmišljenog planiranja misije.

Pavlova služba u Korintu pratila je već oprobani obrazac. Ugostili su ga Akila i Priskila, obraćenici u hrišćanstvo iz judaizma koji su bili primorani da napuste Rim na osnovu Klaudijevog dekreta o proterivanju svih Jevreja iz grada (Dela apostolska 18,2). Akila i Priskila su takođe bili proizvođači šatora (Dela apostolska 18,3). Strateški, Pavle je subotom prvo posećivao sinagogu (Dela apostolska 18,4) i usredsređivao svoje učenje – kada bi bio pozvan da čita sedmične odeljke iz Tore – na život, smrt i vaskrsenje Isusa Hrista (Dela apostolska 18,5).

Prikazujući ispravno tumačenje dobro poznatih mesijanskih tekstova, Pavle je uspevao da angažuje jevrejske članove zajednice na poznatom terenu. Međutim, Pavlovo tumačenje i propovedanje često su izazivali sukobe i napetost tokom njegovih misionarskih putovanja, što ga je u Korintu navelo da preusmeri svoju pažnju na one „koji su se bojali Boga“. To su bili neznabošci koji su često prihvatili jevrejska učenja, ali nisu bili prozeliti (vidi Matej 23,15). Dela apostolska 18,7 izveštavaju da je Pavle propovedao u kući Justa (*Titius Justus*), koji sam nije bio Jevrejin, ali mu se kuća nalazila kraj same sinagoge. Među mnogima koji su bili osvedočeni Pavlovim propovedanjem nalazio se i Krisp, starešina sinagoge, zajedno sa celim svojim domom (Dela apostolska 18,8).

3. Značaj identiteta: Identitet oblikuje naša verovanja, naše razumevanje istorije, kao i naš sopstveni osećaj postojanja. Nakon iskustva na putu za Damask (Dela apostolska 9), Pavlov identitet je usidren u njegovom pozivanju od Boga da sledi Isusa i da bude apostol (to jest, izaslanik i glasnik) Isusa Hrista. Pavle, zajedno sa svojim koautorom Sostenom, započinje svoju prvu poslanicu korintskoj crkvi tvrdeći da je „voljom Božjom pozvan da bude apostol Isusa Hrista“ (1. Korinćanima 1,1 – *ESV*; uporedi sa: 2. Korinćanima 1,1). Grčki glagol *apostellein*, koji znači „poslati“, predstavlja osnovu imenice *apostolos*, koja se – začudo – retko koristi u grčkoj književnosti izvan Novog zaveta. Upotreba relativno retke reči za označavanje ključne službe u ranoj hrišćanskoj crkvi možda je bila svestan pokušaj da se prenese temeljni značaj službe apostola, kao i jedinstvena funkcija onih koji su poslati, a kojih je, uključujući i Pavla, bilo više od Dvanaestorice, kao što sugerise stih iz Rimljanima 16,7: „Pozdravite Andronika i Juniju, rodbinu moju, i moje drugare u sužanjstvu, koji su znameniti među apostolima.“

Pavlov identitet je ukorenjen u tri stvari: (1) u iskustvu njegovog pozivanja u službu, prilikom čega je video vaskrslog Gospoda (1. Korinćanima 15,8.9; Galatima 1,15.16); (2) u njegovom ovlašćenju koje je dobio od Boga da propoveda jevanđelje (Galatima 1,1; uporedi sa: Dela apostolska 9,15);

i (3) u plodovima njegove apostolske službe, koje predstavljaju obraćenici i nove crkve (1. Korinćanima 9,2). Dela apostolska nude niz Pavlovih svedočanstava koja iznova govore o njegovom pozivu, ovlašćenju i plodovima, naglašavajući važnost ovih elemenata za njegovu službu. Iako on priznaje svoje vrsno obrazovanje „kraj nogu“ poznatih teologa, kao i svoje članstvo u veoma strogoj farisejskoj sekti, njegov identitet nije zasnovan na prestižu i dostignućima, već na njegovom susretu sa Isusom Hristom.

Čini se da je pitanje identiteta takođe bilo važno pitanje u novoosnovanoj korintskoj crkvi. Pavle oštro reaguje na vesti da u zajednici postoji podela u kojoj se ljudi sada snažno svrstavaju uz nekoliko različitih hrišćanskih vođa. Pavle podseća svoju publiku da su oni pre svega Hristovi sledbenici, a ne sledbenici Pavla, Apola ili Petra (1. Korinćanima 1,10–12). Njegova argumentacija u prilog jedinstva crkve zasnovana je na nedeljivom Hristu, na Njegovoj žrtvi i spasonosnoj blagodati (1. Korinćanima 1,13). Pitanju identiteta u korintskoj crkvi vrtićemo se detaljnije u nekoj od narednih pouka.

Treći deo: Primena u životu

Mnoge kompanije danas troše mnogo vremena i novca na pitanja brendiranja i sopstvenog identiteta. One shvataju da im u konkurentnom poslovnom okruženju jednostavno nastavljanje onoga što su do sada radile ne garantuje opstanak. Potrebno je da imaju jasnu viziju o tome ko su i koje jedinstvene potrebe tržišta mogu da zadovolje. Čini se da je i Pavlu bila dobro poznata važnost identiteta.

1. U svom razredu razgovarajte o Pavlovom doživljavanju sebe kao apostola. Šta je takav identitet značio i kakvo je pravo on imao da to zvanje primeni na sebe? Kako je njegovo apostolstvo uticalo na njegovu životnu svrhu i misiju?
2. Razmislite i porazgovarajte o tome na koji način naš individualni i zajednički identitet kao adventističkih hrišćana može da nam pomogne da otkrijemo i zadovoljimo potrebe naših zajednica.
3. Crkva u Korintu je bila jedinstvena kulturna mešavina. Većina vernika nije imala jevrejsko poreklo. Oni nisu mogli da se identifikuju kao jevrejski ogranak ili sekta. Taj nedostatak jasnog identiteta leži u osnovi mnogih problema kojima se Pavle bavi u korintskoj crkvi. U svom razredu razgovarajte o odnosu između identiteta i ponašanja. Zašto poznavanje toga ko smo, odakle dolazimo i kuda idemo utiče na ono što radimo i kako živimo?
4. Na kraju, kako možemo da očuvamo naš hrišćanski identitet u svetu u kome se naglašavaju neke druge vrednosti i ideali?

POUKA 2

Poruka krsta

Prvi deo: Pregled

Ključni tekst: 1. Korinćanima 1,18

Središte proučavanja: 1. Korinćanima 1,17–31

Uvod

Kada se suočite sa gorostasnim zidom plamena usred šumskog požara, vaša prva misao verovatno ne bi bila da na tu ionako ekstremno opasnu situaciju dodate još vatre. Koliko god taj postupak delovao suludo, vatrogasci često čine upravo to. Da bi nastavila da gori, vatri su potrebni kiseonik i gorivo, poput suve vegetacije ili zapaljivih objekata. Ako se prekine dotok kiseonika ili snabdevanje gorivom, požar se može staviti pod kontrolu. Vatrogasci često koriste ovu tehniku, poznatu kao „protivvatra“ („protivpožar“), kako bi zaustavili ili preusmerili stihiju.

Borba protiv vatre vatrom deluje protivno razumu, pa čak i bezumno, onda kada ste suočeni sa brzim vatrenim zidom koji hita ka naselju. Pa ipak, kada se sprovede pravilno i pažljivo, ova strategija može da napravi razliku između opstanka i potpunog uništenja u pepelu.

Na sličan način, Pavlovo uzdizanje Hristove žrtve na krstu išlo je nasuprot opštem senzibilitetu njegovog vremena. U uvodu svoje prve poslanice korintskoj crkvi, Pavle ističe prirodu hrišćanske poruke o krstu kao suprotne kulturi toga doba – nešto što je većini nas koji živimo u zapadnom ili pretežno hrišćanskom okruženju teško da u potpunosti razumemo. Većina nas je odrasla u svetu u kome su krstovi na crkvama ili na javnim mestima postali uobičajeni simbol hrišćanstva i poruke spasenja.

Međutim, za većinu ljudi koji su živeli u grčko-rimskom svetu prvog veka nove ere, krst je značio svirepu smrt, surovu kaznu i apsolutnu sramotu. Ipak, nasuprot tadašnjem opšteprihvaćenom mišljenju, Pavle je poučavao da je jevandjelje Isusa Hrista sila Božja onima koji ga prihvate (1. Korinćanima 1,18).

Glavne teme pouke za ovu sedmicu

Pouka za ovu sedmicu ističe nekoliko važnih tema, uključujući i:

1. **Poruka krsta.** Krst je Božji iznenađujući i sveobuhvatni odgovor na problem greha. On je temelj poruke jevanđelja koju su Pavle i ostali apostoli propovedali ljudima koji su imali radikalno drugačiji pogled na svet.
2. **Prava mudrost.** Mudrost je bila ključni element grčke filozofije i glavna tema različitih filozofskih škola. Pavlova upotreba ovog termina stoji u oštroj suprotnosti njegovoj upotrebi u grčkoj filozofiji i lakše se povezuje sa razumevanjem mudrosti u Starom zavetu.
3. **Krst: ludost ili put povratka kući.** Krst postaje ili kamen spoticanja ili ludost onima koji slušaju o njemu, a da nisu prihvatili Onoga koji je na njemu visio. Isus je umro na krstu kako bi svetu ponudio oproštaj, preobražavajuću blagodat i put povratka kući – ka Bogu koji ulaže sve kako bi spasio svoje zalutalo stvorenje.

Drugi deo: Komentar

1. Kontekst: Helenistički koncept mudrosti (*sofia*) u periodu Novog zaveta uzdizao je inteligenciju i teorijsko znanje iznad praktičnih veština. Filozof je bio „ljubitelj mudrosti“, neko ko razume i širi znanje o materijalnom svetu i o ljudskom iskustvu. Istina se mogla urediti u opšti sistem koji bi pomogao u objašnjavanju sveta. U to vreme postojao je popriličan broj različitih grčkih filozofskih škola sa specifičnim naglascima, ali sve su one bile usredsređene na posmatranje, razum, logiku i intelektualne argumente, iako nisu bile lišene ni etičkih preokupacija.

Treba razlikovati šest glavnih grčko-rimskih filozofskih škola, uključujući: Pitagorinu školu; školu Platona i njegovih naslednika; Aristotelovu peripatetičku školu; Epikurovu školu koja je kao ideal isticala nepomućenost (*ataraxia*); kinike (koji su naglašavali jednostavnost i slobodu od društvenih konvencija); i školu stoika, koja je u vreme novozavetnih događaja bila poznata kao rimski stoicizam (ili Pozna stoa) i postala najuticajnija filozofska škola toga doba (vidi: Džon T. Fildžerald, „Grčko-rimske filozofske škole“, u: „Svet Novog zaveta“, urednici: Džozel B. Grin i Li Martin Mekdonald, str. 135–148. originala [John T. Fitzgerald, *Greco-Roman Philosophical Schools*, in *The World of the New Testament*, ed. Joel B. Green and Lee Martin McDonald (Grand Rapids: Baker Academic, 2013), pp. 135–148]).

U Starom zavetu, mudrost nije ograničena na znanje ili integraciju znanja u koherentan sistem; ona, zapravo, opisuje sposobnost osobe da ispravno koristi znanje koje je u odnosnoj vezi sa Bogom. Ovo znanje je, dakle, bogomdano i rezultira donošenjem etičkih, to jest, „dobrih“ (što odjekuje jezikom Stvaranja) odluka. U odeljku 2. Mojsijeva 31,1–5 upotrebljena su tri ključna termina jezika mudrosti – *hokmah* („mudrost“); *binah* („razboritost/inteligencija/razum“); i *da'at* – („znanje“) – kako bi opisala božanski podarenu veštinu koja je bila potrebna umetniku Veseleilu za izradu Šatora od sastanka i njegove opreme. Upotreba ovih termina u ovom specifičnom kontekstu pomaže nam da razumemo da je mudrost u Starom zavetu praktična i da prevazilazi puki intelektualni napor.

Starozavetni autori postavljaju važna pitanja o Božjoj pravdi i načinu na koji ljudi mogu da steknu istinsku mudrost, iako priznaju da sva naša pitanja, kao ni naša potraga za mudrošću, neće uvek dovesti do jasnih odgovora (na primer, Priče Solomonove 20,24; Jov 28,20,21). Mudrosna

književnost u Starom zavetu obuhvata: Knjigu o Jovu, Priče Solomonove, Knjigu Propovednika i odabrane mudrosne psalme (recimo, Psalmi 37; 49; i 73).

Otkriće značajnog korpusa mudrosne književnosti koja naglašava znanje među spisima kumranske zajednice (*Khirbet Qumran*) iz prvog veka pre nove ere (poznatih i kao *Svici sa Mrtvog mora*), osvetljava činjenicu da su rasprave o mudrosti bile važan element intelektualnih i filozofskih debata unutar jevrejskih zajednica pre dolaska Mesije u Palestinu (vidi: Dž. I. Kampen, „Mudrosna književnost u Kumranu“, u: „Rečnik novozavetnog konteksta: Zbornik savremenih biblijskih istraživanja“, urednici K. A. Evans i Stenli E. Porter, str. 1263 – 1268. originala [J. I. Kampen, *Wisdom Literature at Qumran*, in *Dictionary of New Testament Background: A Compendium of Contemporary Biblical Scholarship*, ed. C. A. Evans and Stanley E. Porter (Downers Grove, IL: InterVarsity Press, 2000), pp. 1263–1268]).

2. Bezumlje i mudrost: Posle uvodnih pozdrava, izjava zahvalnosti i poziva na jedinstvo, Pavle svoju poruku mladoj crkvi u Korintu započinje usredsređujući se na bezumlje i mudrost. Reči iz 1. Korinćanima 1,18–31 predstavljaju retorički vrhunac Novog zaveta. Pavlova osnovna teza upućena Korinćanima sugerise da je jevanđelje nekima ludost, dok drugima predstavlja spasonosnu silu Božju (1. Korinćanima 1,18). Ovaj paradoks je značajan jer ukazuje na ono što Pavle ističe u kasnijim poglavljima – ljudska slabost je zapravo prilika da Bog pokaže svoju snagu.

Ostatak odeljka nudi niz kontrasta između mudrog i ludog, Boga i sveta, snažnog i slabog. Krst, instrument svirepog rimskog mučenja i smrti, postao je sredstvo pomoću koga je Bog ostvario spasenje. Ovaj argument, koji leži u osnovi celokupnog propovedanja Pavla i rane hrišćanske crkve, morao je delovati neprirodno i paradoksalno mnogim novim vernicima, obraćenicima iz neznaboštva. „Reč o krstu“ (1. Korinćanima 1,18 – *ESV*; „Riječ krstova“ – Daničić, Karadžić) predstavlja skraćeni izraz za poruku o smrti i vaskrsenju Isusa Hrista, koja nudi spasenje onima koji su tu reč čuli i u nju poverovali. Tako dobijamo nagoveštaj osećaja bezumlja koji bi u toj poruci lako prepoznao bilo koji grčko-rimski posmatrač – kako bi Bog mogao da spasi ljude (i svet) kroz smrt razapetog, osuđenog prestupnika? Jevreji bi, s druge strane, ovu poruku doživeli kao „kamen spoticanja“ (*ESV*) ili „sablazan“ – grčki *skandalon* („skandal“), kao što je zabeleženo u 1. Korinćanima 1,23. Ova sablazan, s jedne, ili ludost, s druge strane, metaforički se odnosi na prepreku nečijoj veri.

3. Radosna vest krsta: Od samog početka, Pavle tvrdi da je poruka krsta sila Božja onima koji bivaju spaseni. Krst vernicima nudi ključ za razumevanje Božje mudrosti koja nudi spasenje onima koji niti zaslužuju pravednost, niti je ikada sami mogu dostići. Krst je, takođe, više od znaka ili simbola, iako ga Jevreji kao takvog ne prepoznaju, uprkos tome što čeznu da vide čudesne znake (Matej 12,38.39; Marko 8,11.12; takođe, 1. Korinćanima 1,22). Želja za posmatranjem znakova i čuda odražava suštinsko duhovno slepilo, pa možda čak i tvrdoću srca onih koji ih „zahtevaju“ (a ne „traže“). Jevanđelje o raspetom i vaskrselom Hristu ne podstiče veru kod Jevreja ili Grka, već im, naprotiv, postaje „sablazan“ (Jevrejima), odnosno „ludost“ (Grcima). Pavle sažima ovu stvarnost u 1. Korinćanima 1,25: „Jer je ludost Božja mudrija od ljudi, i slabost je Božja jača od ljudi.“

Ova objava vodi Pavla do sledeće važne tvrdnje: Božji izbor onih koji čine crkvu u Korintu nije se zasnivao na njihovoj mudrosti, sili ili uticaju, već isključivo na Božjoj suverenosti (1. Korinćanima 1,26–29). Božji izbor se nikada ne temelji na ljudskim dostignućima, moći ili uticaju, već predstavlja Božji odgovor na naše hvatanje za Isusovu ruku putem vere. Mi ponekad možemo da zgrabimo celu ruku, dok drugi put jedva uspevamo da se zadržimo za vrh malog prsta Njegove

ruke – ipak, budite uvereni, mi možemo da se pouzdamo u to da smo u samom središtu Božje blagodati. Ovo saznanje nas, prema Pavlu, spasava i od hvalisanja sopstvenim „dostignućima u veri“. Stoga: „Ko se hvali, Gospodom neka se hvali“ (1. Korinćanima 1,31; upućujući na: Jeremija 9,23.24). Zanimljivo (a možda već i nagovešteno kroz personifikaciju mudrosti u osmom poglavlju Priča Solomunovih u Starom zavetu), Isus Hristos je personifikovana mudrost od Boga, naša pravda i osvećenje i iskupljenje (1. Korinćanima 1,30).

Treći deo: Primena u životu

Mudrost i ludost tesno su povezane u Pavlovom uvodnom poglavlju prve poslanice crkvi u Korintu. On pomaže svojim čitaocima da razumeju da „ljudska mudrost ne može da dovede do istinskog, spasonosnog poznanja Boga, koje je dostupno samo kroz 'ludost' jevanđelja (vidi: 1. Korinćanima 1,21)“ – „Prva poslanica Korinćanima“, u: „Endrjusov biblijski komentar“, urednik Anhel Manuel Rodriguez i dr, str. 1620. originala (*1 Corinthians*, in *Andrews Bible Commentary*, ed. Ángel Manuel Rodríguez et al. [Berrien Springs, MI: Andrews University Press, 2022], p. 1620). Razmotrite sa svojim razredom sledeća pitanja dok razmišljate o tekstu iz 1. Korinćanima 1,17–31:

1. Šta bi danas moglo da predstavlja „kamen spoticanja“ za našu veru, iako smo u prednosti jer možemo da se osvrnemo na skoro dve hiljade godina istorije crkve i istorije biblijskog tumačenja?
2. Koji bi bio najbolji argument koji bismo mogli da uputimo onima koji poruku jevanđelja smatraju ludošću ili samo „sedativom za neuke“?
3. Koji aspekt, ili aspekti, radosne vesti o krstu bi privukli one ljude iz vaše društvene zajednice koji su izvan crkve? Šta bi im, s druge strane, otežalo prihvatanje jevanđelja?

POUKA 3

Jedinstvo u Hristu

Prvi deo: Pregled

Ključni tekst: 1. Korinćanima 1,10

Središte proučavanja: 1. Korinćanima 1,10–17; 1. Korinćanima 3,18–23; Filibljanima 2,1–8

Uvod

U jednom malom gradu, grupa dobrovoljaca okupila se da obnovi dom kulture nakon razorne oluje. Temelj je bio snažan, a materijal kvalitetan. Imali su sve što im je bilo potrebno: cigle, malter i alat.

Međutim, čim su radovi otpočeli, izbile su nesuglasice. Jedan tim je insistirao: „Cigle se moraju ređati ovako – tako je efikasnije.“ Drugi su se usprotivili: „Ne, mi smo oduvek radili na ovaj način!“ Neki radnici su odbijali da primaju uputstva od ostalih, govoreći: „Mi slušamo samo vođu svoje grupe.“ Nekolicina je čak i napustila gradilište uz reči: „Ako ta grupa učestvuje u ovome, mi ne želimo da budemo deo toga.“

Do kraja dana, ono što je trebalo da bude čvrst zid, pretvorilo se u neuglednu „zakrpu“ – neke cigle su stajale nakrivo, druge su nedostajale, a čitava struktura bila je nestabilna. Bio bi dovoljan i blag pritisak da se sve sruši. Prolazeći tuda, jedan stari iskusni zidar je odmahnuo glavom i rekao: „Cigla sama za sebe nije ništa drugo do običan kamen. Ali cigle koje se uklapaju jedna uz drugu, spojene malterom – to je zid. To je snaga.“

Baš poput tih cigli, crkva u Korintu – ali i današnja crkva – mogla je da stoji čvrsto samo onda kada je bila ujedinjena u Hristu, koji je njen temelj. Podela slabi telo zajednice. Ali kada ostavimo po strani ponos i sledimo Hristov primer služenja, mi bivamo čvrsto utemeljeni i ostajemo postojani.

Glavne teme pouke za ovu sedmicu

U ranoj crkvi, jedna od najvećih pretnji jedinstvu nije bilo progonstvo – bio je to ponos. U odlomcima za ovu sedmicu mogu se pronaći dve glavne teme povezane sa ovim problemom, koje se ukratko mogu sažeti ovako:

1. Pretnja kultova ličnosti: U Prvoj poslanici Korinćanima, Pavle se obraća vernicima koji su se međusobno delili na osnovu privrženosti različitim vođama – stvarajući kultove ličnosti oko Pavla,

Apola i Kife. Te frakcije su od darovitog vođstva načinile izvor razdora, skrećući pažnju crkve sa njenog istinskog temelja – Isusa Hrista.

2. Sila hristolikog služenja: Nasuprot tome, Poslanica Filibljanima (Filibljanima 2,1–8) nudi nam protivotrov – hristoliku poniznost. Pavle usrdno poziva vernike da odbace sebične ambicije i da ne gledaju samo na sopstvenu korist, već i na dobrobit drugih. On ukazuje na Isusa koji je, iako jednak Ocu, uzeo obličje sluge, ponizio samoga sebe i postao poslušan do smrti. To je istinski obrazac jedinstva – ljubav spremna na žrtvu.

Zajedno, ovi odlomci pozivaju crkvu da odbaci gordost i borbu za prevlast i da, umesto toga, teži jedinstvu kroz poniznost i služenje drugima, sledeći primer samoga Isusa Hrista.

Drugi deo: Komentar

1. Kontekst: Ropstvo je bilo surova stvarnost novozavetnog sveta. Grčka terminologija koja se koristi u Novom zavetu ne pravi jasnu razliku između „sluge“ (na primer, zaposlenog koji pod nadzorom nadređenog obavlja specifične zadatke i za to prima platu) i „roba“. Ispravan prevod grčkog termina *doulos* („sluga, rob“), na primer, mogao bi biti ili „sluga“ ili „rob“, što je zavisilo od konkretnog konteksta. Istoričari procenjuju da je u Rimskom carstvu tokom prvog veka nove ere bilo porobljeno čak dvanaest miliona ljudi – između šesnaest i dvadeset procenata celokupne populacije od najmanje šezdeset miliona stanovnika (S. Skot Barči, „Robovi i ropstvo u Rimskom carstvu“, u: „Svet Novog zaveta“, urednici Džozel B. Grin i Li Martin Mekdonald, str. 170. originala [S. Scott Bartchy, *Slaves and Slavery in the Roman World*, in *The World of the New Testament*, ed. Joel B. Green and Lee Martin McDonald (Grand Rapids: Baker Academic, 2013), p. 170]).

Robovi su često bili cenjeni članovi šireg domaćinstva i ponekad su zauzimali odgovorne položaje u kući. Za razliku od prakse ropstva u Novom svetlu (Americi), ni boja kože ni etničko/rasno poreklo nisu ukazivali na status roba u populaciji Rimskog carstva. Rimsko pravo je pažljivo regulisalo postupanje prema robovima, a mnogi robovi su mogli očekivati da će ih vlasnici osloboditi kasnije u životu. Ipak, ropstvo nije bila humana institucija. Mnogi robovi su užasno patili pod okrutnim gospodarima i trpeli sve moguće vrste zlostavljanja.

Činjenica da nekoliko novozavetnih odlomaka koristi terminologiju i slike povezane sa ropstvom ukazuje na važnost razumevanja ropstva za one koji žele da razumeju kulturološku pozadinu Novog zaveta. „Tri ključne reči u Pavlovom rečniku – ‘otkupljenje’, ‘opravdanje’ i ‘pomirenje’ – direktno se oslanjaju na proces i rezultate oslobađanja iz ropstva“, primećuje S. Skot Barči (S. Skot Barči, „Robovi i ropstvo u Rimskom carstvu“, u: „Svet Novog zaveta“, urednici Džozel B. Grin i Li Martin Mekdonald, str. 176. originala [S. Scott Bartchy, *Slaves and Slavery in the Roman World*, in *The World of the New Testament*, ed. Joel B. Green and Lee Martin McDonald (Grand Rapids: Baker Academic, 2013), p. 176]). Takva terminologija i koncepti pomogli su čitaocima da razumeju važne teološke pojmove, uključujući i onaj koji opisuje oslobađanje vernika iz ropstva grehu i otuđenosti od Boga.

2. Kultovi ličnosti – Pretnje jedinstvu: Pretnje jedinstvu dolaze u mnogo različitih oblika, a Pavle se nekima od njih bavi već na početku svoje poslanice. Davno pre vremena influensera na društvenim mrežama, sportskih superzvezda, pastora megacrkava, superbogatih milijardera ili harizmatičnih svetskih vođa, ljudi su već tada sledili svoje omiljene duhovne vođe. Sledenje

različitih duhovnih vođa u kontekstu crkvene zajednice može dovesti do prepirki, a često rezultira podelama. Te podele mogu da dovedu do stvaranja neprijateljskih grupa koje su u stalnom sukobu. Čini se da je u crkvi u Korintu postojalo nekoliko grupa koje su podržavale različite vođe.

U 1. Korinćanima 1,12 spominje se nekoliko imena. Neki su tvrdili da su sledbenici Apola. Apolo je bio hrišćanin jevrejskog porekla, rodom iz Aleksandrije, „čovjek rječit i silan u knjigama [Svetom pismu – *ESV*]“ (Dela apostolska 18,24). Sigurno je bio vrstan govornik i propovednik koji je impresionirao publiku svojom retorikom i entuzijazmom u propovedanju Isusa Hrista (Dela apostolska 18,25). Apolo je pomogao u izgradnji crkve u Korintu dok je Pavle bio u Efesu (Dela apostolska 19,1); ipak, pre toga, čini se da nije čuo za krštenje Duhom (Dela apostolska 18,25).

Drugi su iskazivali odanost Kifi, što je aramejski oblik imena Petar. Petar je bio prvi od apostola koji je služio nejevrejima (Dela apostolska 10) i, zbog svoje vodeće uloge među apostolima, mnogi su ga smatrali glavnim hrišćanskim vođom ili simbolom pokreta. Treći su tvrdili da slede Pavla. Iako su imali različite pristupe misiji, zanimljivo je primetiti da su se ove vođe svesno trudile da podržavaju, a ne da kritikuju rad onih drugih (vidi, na primer, Petrovu podršku Pavlu u: 2. Petrova 3,15, kao i Pavlovu potvrdu Apolovog rada u: 1. Korinćanima 3,4–7).

Međutim, treba primetiti i da su bili spremni na međusobnu kritiku ako bi to određeno pitanje zahtevalo. Pavlov sukob sa Petrom u vezi sa važnim pitanjem zajedništva sa vernicima koji su bili neznabožackog porekla, kao i pitanjem važnosti obrednih zakona i opravdanja verom (vidi Galatima 2,11–21) dobar nam je primer za to. Uprkos snažnim vezama koje su povezivale različite vođe rane crkve, neki vernici su ipak uspevali da učenja tih vođa suprotstave jedna drugima kako bi stvorili podelu.

Pavlovo predloženo rešenje nalazi se u 1. Korinćanima 3,18–23. On ističe opasnost od samooobmane kod svojih čitalaca u Korintu. Oni su sebe smatrali „mudrima“, ne razumevajući da se božanska mudrost neobraćenom umu čini kao ludost. Pavle citira dva starozavetna teksta (Jov 5,13 i Psalmi 94,11) kako bi potkrepio svoj argument, a zatim komentariše različite frakcije. Umesto da se upušta u raspravu o tome ko je teološki ispravniji ili dostojniji uzor, Pavle naglašava potrebu svakog člana da zadrži Isusa Hrista u centru svog duhovnog života i da ne dopusti nijednom vođi, ma koliko on bio rečit ili dobar, da zauzme mesto koje pripada Hristu. „Zato niko da se ne hvali čovjekom“ (1. Korinćanima 3,21), sugerise on, jer „vi ste Hristovi, a Hristos je Božji“ (1. Korinćanima 3,23). Pronalaženje sopstvenog identiteta i prebivališta u Isusu Hristu pomaže nam u izbegavanju podela.

3. Hristoliko služenje: Većina nas ne razume adekvatno termin „sluga“ onako kako se taj termin koristi u Novom zavetu. Filibljanima 2,1–8 nudi koristan model služenja u kontekstu jedinstva. Pavle svojim čitaocima naglašava važnost jedinstva. Semantička snaga četiri uslovne rečenice („ako“) u Filibljanima 2,1 zapravo treba da se razume „kao apel zasnovan na izvesnosti (’pošto postoji’) duhovnih stvarnosti izraženih u hrišćanskom životu“ – „Filibljanima poslanica“, u: „Endrjusov biblijski komentar“, urednik A. M. Rodrigez i dr, str. 1730. originala (*Philippians*, in *Andrews Bible Commentary*, ed. A. M. Rodríguez et al. [Berrien Springs, MI: Andrews University Press, 2022], p. 1730). Pavle potom deli svoju ličnu nadu i poručuje vernicima da „jedno mislite, jednu ljubav imate, jednodušni i jedinomisleni“ (Filibljanima 2,2), što u krajnjoj liniji znači da njegovi čitaoci ne bi trebalo da gledaju sopstvene interese, već da budu usredsređeni na dobrobit drugih (Filibljanima 2,4).

Sledeći odeljak koristi primer Isusa Hrista kao obrazac za crkvu. Članovi crkve treba da oponašaju Isusovo potpuno predanje u međusobnim odnosima. Teolozi se pozivaju na ovaj tekst kako bi

opisali Isusa Hrista u Njegovom stanju pre utelovljenja (Filibljanima 2,6.7), tokom Njegovog života na Zemlji (Filibljanima 2,7.8) i Njegovog uzvišenja nakon vaskrsenja (Filibljanima 2,9–11). Isus je postao *doulos* – sluga ili rob. On je „ponizio samoga sebe“ (Filibljanima 2,7; „ispraznio se od sebe – *ESV*) ili se „odrekao svoga ugleda“ (*NKJV*). Dobrovoljno je odlučio da ne koristi svoju moć i božanske atribute kako bi mogao da bude „sluga Božji“ i da spasi ovu planetu koja je bila u pobuni. „Ovo da se misli među vama što je i u Hristu Isusu“ (Filibljanima 2,5; „Takav um neka bude i u vama kakav je bio i u Hristu Isusu“ – *NKJV*) predstavlja Pavlov podsetnik da i mi treba da oponašamo Njegovu ljubav – ma koliko ona bila nesavršena u ličnosti krhkih i grešnih ljudskih bića – dok gradimo odnose u svojoj zajednici vere.

Treći deo: Primena u životu

Jedinstvo (ili nedostatak istog) bilo je glavna tema u korintskoj crkvi, a takođe je i stalno prisutno pitanje unutar Adventističke crkve. Neki od nas prate svoje omiljene govornike na društvenim mrežama ili provode značajno vreme gledajući video-snimke službi koje nam se više dopadaju. Naši konflikti često uključuju razlike u razumevanju biblijske istine ili se suočavamo sa sukobima ličnosti među vođstvom. Pavlova poruka Korinćanima podseća nas da ovi sukobi nisu ništa novo. „Liderstvo kroz služenje“ je fraza koja se često čuje; ipak, mi se često mučimo da te principe primenimo na sebe i na način na koji se odnosimo jedni prema drugima.

1. Kako možemo da izbegnemo zamku nejedinstva koja nastaje usled stvaranja frakcija unutar crkve?
2. Koje strategije možemo da pronađemo u Svetom pismu koje bi nam pomogle da zadržimo Isusa u centru naše vere i naše crkvene zajednice?
3. Koren mnogih sukoba je naše različito razumevanje biblijske istine. Mi tvrdimo da volimo istinu i da smo joj posvećeni. Kako onda možemo da se odnosimo prema onima čije se razumevanje Svetog pisma razlikuje od našeg? Šta možemo da naučimo od Onoga koji je za sebe tvrdio da je „put, istina i život“?
4. Zašto nam je toliko teško da sledimo Hristov primer savršenog služenja?
5. Koje bi bile biblijske strategije i praktični koraci koji bi pomogli u ostvarivanju većeg jedinstva u našim crkvama?

POUKA 4

Greh u crkvi

Prvi deo: Pregled

Ključni tekst: 1. Korinćanima 6,19.20

Središte proučavanja: 1. Korinćanima 5,1–13; 1. Korinćanima 6,1–13

Uvod

Kada se voze metroom (*tube*) ili podzemnom železnicom u Ujedinjenom Kraljevstvu, putnici neprestano putem audio poruka i vizuelnih upozorenja bivaju podsećani da „paze na procep“ (*Mind the gap*). Čini se sasvim očiglednim da bi ljudi trebalo da gledaju gde gaze i da bi upadanje u procep između voza i platforme moglo da dovede do ozbiljnih povreda. Pa ipak, ljudi i dalje upadaju u taj procep. Dakle, očigledno postoji potreba da putnici neprestano budu podsećani na ono što je sasvim očigledno.

„Jaz između znanja i delovanja“ (*The Knowing-Doing Gap*) je koncept koji se odnosi na nesklad između onoga što znamo da treba da činimo i onoga što zapravo činimo. Ovaj koncept se može definisati kao posedovanje znanja, veština ili sposobnosti da se nešto postigne, ali uz istovremeni neuspeh da se to sprovede u delo.

Dok razmatramo temu greha u crkvi i izbora koje donose (ili ne donose) vernici, a koji utiču na šire telo Hristovo, koncept „jaza između znanja i delovanja“ može da nam posluži kao odlična polazna tačka za uključivanje u biblijski dijalog.

Glavne teme pouke za ovu sedmicu

Pouka za ovu sedmicu ističe tri važne teme:

1. Opasnosti opravdavanja greha. Mi često odvajamo etička i moralna pitanja od naše prakse i odluka koje donosimo, tako što ili ignorišemo ono što je očigledno ili gušimo sopstvena uverenja kako bismo opravdali svoje ponašanje. Pavlova poruka Korinćanima nudi dobar primer takvog ponašanja, ali sadrži i jasne smernice o tome kako da se takva situacija razreši.

2. Biblijska osnova za brak. Biblijski koncept braka zasnovan je na teologiji Stvaranja i on treba da predstavlja temelj za naše promišljanje o ovoj temi. Praksa incesta koja se spominje u 1.

Korinćanima 5,1, kao i nedostatak kritičkog osvrta na to pitanje unutar korintske crkvene zajednice, podsećaju nas na stvarnost „jaza između znanja i delovanja“ unutar same crkve.

3. Rešavanje sukoba. Rešavanje sukoba među članovima crkve treba obavljati unutar crkve, a ne putem svetovnih sudova. Rešavanje konflikata u okrilju crkve pruža priliku za otkupiteljsku pravdu i naglašava uverenje da je crkva, kao telo Hristovo, sposobna da razreši čak i najizazovnija pitanja.

Drugi deo: Komentar

1. Kontekst: Brak i seksualne prakse: Brak u grčko-rimskom društvu bio je obeležen autoritetom glave porodice (obično muža) u odnosu na njegovu ženu. Bile su uobičajene proširene porodice, uključujući nekoliko generacija članova porodice, zaposlene i robove. Žene su obično upravljale svakodnevnim poslovima u domaćinstvu: kontrolisanjem slugu i robova, usmeravanjem obrazovanja dece i nadgledanjem obnavljanja zaliha.

Rimljani su imali dve vrste pravnih brakova: sa *manus*-om (latinski, doslovno „ruka“) ili bez njega. Brak *bez manus*-a podrazumevao je pravni i ekonomski autoritet koji je otac zadržavao nad svojom ćerkom nakon njenog sklapanja braka. „U rano rimsko doba, brak sa *manus*-om je bio čest. Međutim, do perioda Novog zaveta, brak bez *manus*-a, gde je otac zadržavao zakonsku i ekonomsku vlast (lat. *potestas*) nad svojom udatom ćerkom, bio je mnogo uobičajeniji... Takve mere [brak bez *manus*-a] su pojačavale vezu ćerki sa njihovim porodicama i mogle su ćerkama obezbediti moćne saveznike u bračnim sporovima“ – Margaret J. Mekdonald, „Brak, Novi zavet“, u: „The New Intepreter Biblijski rečnik“, urednik K. Dub Sejkenfeld, 5 tomova, tom 3, str. 812. originala (Margaret Y. MacDonald, *Marriage, NT*, in *The New Interpreter's Dictionary of the Bible*, ed. K. Doob Sakenfeld, 5 vols. [Nashville: Abingdon Press, 2006], vol. 3, p. 812). Pravno važeće brakove su mogli da sklapaju samo slobodni građani, iako nadgrobni natpisi pokazuju da su parovi robova „često sebe smatrali venčanima i nastojali da stvore stabilnu porodičnu zajednicu“ (Isto, str. 813. originala), čak i bez formalnih bračnih ugovora.

Jevrejski brak je imao mnogo toga zajedničkog sa brakom u grčko-rimskom svetu. Važno je bilo plaćanje miraza; brakove su obično ugovarale porodice i tako stvarale mrežu proširenih domaćinstava. Pavlovo viđenje braka odražava njegovo jevrejsko poreklo, iako on sam nije bio oženjen.

2. Jaz između znanja i delovanja: Pavle je direktan u svojoj komunikaciji sa crkvom u Korintu o jasnom jazu između znanja i delovanja u njihovoj crkvenoj zajednici. Ovaj jaz je bio povezan sa seksualnim nemoralom (*porneia*), prema 1. Korinćanima 5,1, „koji se ne toleriše čak ni među paganima“ (*ESV*). Jaz između znanja i delovanja je često odraz ljudske slabosti i grešnosti. Pavle ovo stanje dobro opisuje u Rimljanima 7,19: „Jer dobro šta hoću ne činim, nego zlo što neću ono činim.“ Većina nas bi se složila sa Pavlovim zapažanjem u nekom trenutku svog života. Nekako, dobro za koje smo uvereni da treba da činimo, ili smo se čak obavezali da ćemo činiti, ponekad nije ono što biramo da radimo. Novozavetni teolozi su raspravljali o identitetu „ja“ u odlomku u sedmom poglavlju Rimljanima poslanice i ponudili niz predloga. Nijedno od tih tumačenja neće umanjiti ili promeniti osnovnu stvarnost jaza između znanja i delovanja u životu Isusovih sledbenika. Zakon Božji, toliko prisutan u sedmom poglavlju Rimljanima poslanice, nije dovoljan da nas spase od nas samih i od našeg greha. Nama je zaista potreban Spasitelj!

Ono što je nama zaista potrebno jeste preobražaj srca koji se može ostvariti samo delovanjem Duha Božjeg. Pavle potvrđuje ovu stvarnost moćnim rečima u Rimljanima 8,1: „Nikakva dakle sad nema osuđenja onima koji su u Hristu Isusu.“ Kada smo „u Hristu Isusu“, mi smo bezbedni i tada preobražaj može da počne. Prevazilaženje ovog jaza između znanja i delovanja zahteva posvećenost i spremnost za promenu, jer promena – naročito mentalna promena i kognitivna bihevioralna promena – zahteva nove obrasce ponašanja i mnogo vežbe. Po rečima Džejmsa K. A. Smita: „Ja ne mogu da sebe pukim razmišljanjem uvedem u vrlinu... Zakoni, pravila i zapovesti preciziraju i artikulišu ono što je dobro; oni me informišu o tome šta bi trebalo da radim. Ali vrlina je drugačija: vrlina se ne stiče intelektualno, već afektivno (putem osećanja i naklonosti). Obrazovanje u vrlini nije poput učenja Deset zapovesti ili memorisanja teksta Kološanima 3,12–14. Obrazovanje u vrlini je vrsta formiranja, prevaspitavanje naših sklonosti. 'Učenje' vrlini – postajanje moralnim – više je nalik vežbanju skala na klaviru nego učenju teorije muzike: cilj je, u izvesnom smislu, da vaši prsti nauče skale kako bi potom mogli da ih sviraju takoreći 'prirodno'. Učenje ovde nije samo usvajanje informacija; ono je više nalik urezivanju nečega u samu srž (vlakna) vašeg bića“ – Džejms K. A. Smit, „Ono si što voliš: Duhovna moć navike“, str. 18. originala (James, K. A. Smith, *You Are What You Love: The Spiritual Power of Habit* [Grand Rapids, MI: Brazos Press, 2016], p. 18).

Seksualni nemoral: Malo je grehova koji izazivaju više diskusija među vernima od grehova povezanih sa seksualnošću. *Porneia*, „seksualni nemoral“, prvi put se u poslanici Korinćanima spominje u 1. Korinćanima 5,1 i dalje se razmatra od petog do sedmog poglavlja. „U koine grčkom reč se može odnositi na opšti nemoral, ali najčešće je bila povezana sa plaćanjem usluga prostitutki ili povremeno sa bludom“ – Pol Gardner, „Prva poslanica Korinćanima“, „Zondervan egzegetski komentar Novoga zaveta“, str. 224. originala (Paul Gardner, *1 Corinthians, Zondervan Exegetical Commentary on the New Testament* [Grand Rapids, MI: Zondervan, 2018], p. 224).

Seksualna etika judaizma i rane crkve bila je zasnovana na Svetom pismu: heteroseksualni odnos u kontekstu braka, sam po sebi, ukorenjen u teologiji Stvaranja. Jasno, građani Korinta su imali mnogo opuštenije shvatanje seksualne etike – ali čak bi i oni bili zgroženi seksualnom vezom između muškarca i žene njegovog oca. Grčka terminologija korišćena za opisivanje žene sugerise da ona nije bila biološka majka te osobe, već njegova maćeha, što još uvek predstavlja ozbiljno kršenje morala.

Pavle je, međutim, bio zabrinut zbog ravnodušnosti korintske crkve prema ovoj situaciji. Umesto da tuguje zbog ove realnosti, Pavle opisuje crkvu kao „oholu“ (1. Korinćanima 5,2 – *ESV*; „I vi se još nadimate“ – Daničić, Karadžić) i spremnu da prenebregne ovu situaciju. Neki teolozi su sugerisali da je osoba koja je praktikovala ovakvu vrstu seksualnog nemorala morala da bude ili veoma uticajna ili veoma bogata. Ova situacija nije zahtevala toleranciju, već odlučnu akciju.

U svom pismu, Pavle poziva crkvu da preduzme brzu akciju. Trebalo je da „predaju takvog sotoni na mučenje (orig. „uništenje“) tijela, da bi se duh spasao u dan Gospoda našega Isusa Hrista“ (1. Korinćanima 5,5). Ova metaforička izjava odnosi se na izbacivanje čoveka iz crkvenog tela. Crkva je trebalo da potvrdi njegov sopstveni izbor. Kao što jedan komentar navodi: „Pošto je svojim postupcima izabrao da zakorači na tle na kome sotona vlada, odluka crkve bila je da potvrdi njegov izbor. Bio bi prepušten tome da trpi posledice svojih zlih dela“ – „Prva poslanica Korinćanima“, u: „Endrjusov biblijski komentar“, urednik Anhel Manuel Rodriguez i dr, str. 1624. originala (*1 Corinthians*, in the *Andrews Bible Commentary*, ed. Ángel Manuel Rodríguez et al. [Berrien Springs, MI: Andrews University Press, 2022], p. 1624).

Ovu crkvenu odluku treba shvatiti u iskupljujućem kontekstu, slično Isusovoj izjavi zabeleženoj u tekstu Matej 18,17 kada se raspravlja o sukobu u crkvi i odvajanju između crkve i člana koji greši, koji treba da postane crkvi „kao neznabožac i carinik“. Takva akcija je trebalo da bude preduzeta da bi član koji greši postao predmet brižne ljubavi i ljubazne brige crkve. Tada bi crkva mogla da pokaže tu ljubav pozivajući ga da se pokaje i da ponovo postane deo Božjeg carstva.

Rešavanje crkvenih sukoba: Pavlova briga za korintsku crkvu ticala se i načina na koji je crkva rešavala napetosti i sukobe među sobom. Činjenica da su se pojedini članovi crkve međusobno sudili pred svetovnim sudom Pavlu je bila potpuno neshvatljiva (vidi: 1. Korinćanima 6,1–8). Ovaj problem naglašava mnoge unutrašnje sukobe i sporove koje je crkva očigledno imala, kao i njihov nedostatak mudrosti i pobožnog rasuđivanja u rešavanju ovih sukoba i sporova unutar „tela“.

Crkva kao ujedinjeno telo ponavlja i odražava Pavlove ranije brige o podelama i jedinstvu (1. Korinćanima 3; 1. Korinćanima 4). Pavlovo insistiranje na rešavanju napetosti i problema interno čini se da ima utemeljenje u Starom zavetu i u jevrejskoj tradiciji. Takva praksa bila je ukorenjena u verovanju da je sam Bog Sudija svog naroda (uporedi sa: 1. Samuilova 24,15, Psalmi 50,6; 75,7; Isaija 33,22; itd.) i cele Zemlje (1. Mojsijeva 18,25).

Treći deo: Primena u životu

Napetosti i sukobi u crkvi nisu pitanja koja se lako rešavaju. Tekstovi koji se bave problemom seksualnog nemoralu i načinom na koji bi crkva trebalo da rešava taj problem, nude savremenom čitaocu važne strategije za suočavanje sa grehom, napetostima i konfliktima u našim verskim zajednicama. Razmotrite sa svojim razredom sledeća pitanja:

1. Šta biste rekli prijatelju koji vam prizna da se bori da postupi ispravno – iako vrlo dobro zna šta bi trebalo da uradi?
2. Da li „jaz između znanja i delovanja“ ima ikakve veze sa „opravdanjem delima“? Ako ima, zašto? Ako nema, zašto ne?
3. Zašto je toliko teško ponuditi oprostaj onima koji se bore sa seksualnim gresima?
4. Koja bi bila najbolja strategija za pomoć onima koji se bore sa seksualnim gresima?

POUKA 5

Sve na slavu Bogu

Prvi deo: Pregled

Ključni tekst: 1. Korinćanima 10,31

Središte proučavanja: 1. Korinćanima 10

Uvod

Zamislite grupu planinara koji kreću na izazovan uspon. Staza je poznata po pogledu koji oduzima dah, ali i po opasnim liticama. Na samom početku staze stoji znak upozorenja: „OPREZ: Opasne litice – mnogi su pali! Držite se obeležene staze.“

Neki planinari upozorenje shvataju ozbiljno, drže se staze i izbegavaju litice. Drugi ignorišu znak jer žele uzbuđenje stajanja na samoj ivici kako bi napravili savršen „selfi“. Treća grupa planinara insistira na tome da imaju pravo da istražuju gde god žele, bez obaveze da obraćaju pažnju na znakove upozorenja. „To je naš uspon. Niko ne može da nam određuje šta da radimo!“ Ali njihove odluke ne utiču samo na njih same – ako neko od njih padne ili se izgubi, on ili ona će povesti u opasnost i one koji ih prate.

Hrišćanski život je, naravno, mnogo više od planinarenja. Međutim, ova tri pristupa koja su zauzeli planinari mogu da oslikaju naše hodaње u veri. U 1. Korinćanima 10, Pavle razmatra upravo ove pristupe.

Glavne teme pouke za ovu sedmicu

Kao i većina biblijskih pisaca, Pavle je na idolopoklonstvo gledao kao na veoma ozbiljan greh koji je direktno suprotan istinskom obožavanju Boga. Pitanje bogoslužjenja zauzima središnje mesto među svakodnevnim životnim pitanjima, jer je bilo kakvo obožavanje idola zapravo odbacivanje Božje vladavine i služi kao ulazna vrata za moralnu i duhovnu izopačenost. U tom kontekstu, Pavle razrađuje nekoliko tema:

1. Učenje iz prošlosti Izraela: Pavle podseća Korinćane na neuspehe Izraelaca u pustinji – idolopoklonstvo, seksualni nemoral, iskušavanje Boga i gundanje. Njihov pad služi kao upozorenje vernicima da ne ponavljaju iste greške.

2. Opasnost od idolopoklonstva: Pavle poziva vernike da beže od idolopoklonstva i da ne učestvuju u paganskim običajima, podsećajući ih da je obožavanje idola nespojivo sa obožavanjem Boga.

3. Hrišćanska sloboda i odgovornost (1. Korinćanima 10,23–30): Pavle govori o tome kako vernici treba mudro da koriste svoju slobodu, posebno kada je reč o konzumiranju hrane koja je prinesena idolima. To što je nešto dozvoljeno, ne znači da je korisno za svakoga.

4. Život Bogu na slavu (1. Korinćanima 10,31–33): Pavle sumira svoju poruku podstičući vernike da svaku odluku donose imajući na umu Božju slavu. Pored toga, on ih opominje da postupaju na način koji odražava Isusa Hrista i upućuje druge ka Njemu.

Drugi deo: Komentar

1. Kontekst: Oblici bogoslužjenja u Korintu u prvom veku nove ere: Koncept bogoslužjenja Korinćanima nije bio stran. Za razliku od mnogih savremenih zapadnih društava, bogoslužjenje u to vreme nije bilo privatna, lična stvar. Politika, trgovina i društveni život bili su neraskidivo isprepleteni sa religijom. Praksa bogoslužjenja u Korintu prvog veka uključivala je prinošenje žrtava, gozbe, festivale, procesije, kao i seksualne rituale u pojedinim kultovima. Korint je bio značajan grčko-rimski grad poznat po verskom pluralizmu i odanosti različitim bogovima. Grad je imao brojne hramove i kultove, što je odražavalo njegov status bogatog trgovačkog centra pod uticajem i grčke i rimske verske tradicije.

Bogoslužjenje u Korintu prvog veka poprimalo je mnogobrojne oblike, odražavajući kosmopolitski sastav grada. Postojalo je mnogo bogova (vidi odeljak 2). Iako je grad često imao svog „glavnog“ boga zaštitnika, pojedinci su mogli da biraju kojim božanstvima žele da se klanjaju, u zavisnosti od koristi koju su želeli da ostvare. Većina ljudi je obožavala nekoliko bogova istovremeno. Širom Rimskog carstva, od uzornih građana se očekivalo da obožavaju i rimskog cara. Iako je postojala određena sloboda u izboru boga, odbijanje obožavanja cara moglo je da donese društvene i političke posledice, jer se to smatralo činom dokazivanja lojalnosti Rimu.

U većini hramova prinošene su krvne žrtve – bikovi, jarci ili ptice – nakon čega bi često usledile zajedničke gozbe. Tokom tih banketa u hramovima, vernici su jeli hranu koja je prethodno bila prineta na žrtvu božanstvu. Postojale su i velike javne proslave sa verskim obredima, poput Istmijskih igara (posvećenih bogu Posejdonu). Te proslave su uključivale procesije, gozbe i predstave. Neki od ovih činova obožavanja sadržali su i seksualne elemente, naročito u kultovima bogova plodnosti. Neki teolozi veruju da je obožavanje u Afroditinom hramu uključivalo i ritualnu prostituciju (uporedi sa: Volter A. Elvel i Beri Dž. Bajcel, „Korint“, u: „Bejkerova biblijska enciklopedija“, str. 514. originala [Walter A. Elwell and Barry J. Beitzel, *Corinth*, in *Baker Encyclopedia of the Bible* (Grand Rapids, MI: Baker, 1988), p. 514]).

Iako je bogoslužjenje uglavnom bilo javno, postojale su i religije, poput kultova Demetre i Persefone, koje su imale tajne obrede inicijacije. Ova ekskluzivnost, koja je obećavala duhovno prosvetljenje nedostupno običnim ljudima, bez sumnje je bila privlačna određenim slojevima društva. Dok su se u velikim hramovima održavali javni verski obredi, mnogi ljudi su praktikovali i privatno bogoslužjenje, o čemu svedoče kućni oltari sa malim statuama i kadionicama koje su arheolozi pronašli u privatnim domovima.

2. Definisanje idolopoklonstva: U svetu u kome su idoli bili široko rasprostranjeni i prema kojima se odnosilo sa poštovanjem kao prema zamenicama bogova koje su predstavljali, Pavlova tvrdnja u 1. Korinćanima 8,4 da „idol nije ništa na svetu“ i da „nema drugog Boga osim jednoga“ mora da je zvučala radikalno. Pavle ne prihvata ideju da figurice ili predmeti (idoli) sami po sebi imaju magičnu moć. On, međutim, prepoznaje da bi neki vernici, naročito oni koji su se tek preobratile iz paganstva, mogli i dalje da vide svoje preobraćenje samo kao promenu bogova (ili promenu odanosti tim bogovima). Ovaj stav se posebno primećivao kod pitanja konzumiranja hrane ponuđene idolima.

U 1. Korinćanima 10, Pavle objašnjava ovaj novi pogled na svet („nema drugog Boga osim jednoga“) dok istovremeno šalje strogo upozorenje protiv idolopoklonstva. On koristi istoriju Izraela kao primer da naglasi da se idolopoklonstvo ne svodi samo na klanjanje statuama. Ono uključuje i neverstvo Bogu, kao i duhovnu opasnost koja proizilazi iz nedostatka ljubavi i odgovornosti prema braći u veri.

Pavle počinje podsećanjem na to kako su Izraelci, koji su iskusili Božje čudesno izbacivanje iz Egipta, ipak pali u idolopoklonstvo i pretrpeli Božji sud. U 1. Korinćanima 10,1–4, Pavle nabroja blagoslove koje je Izrael primio. Bog ih je vodio kroz pustinju u srtubu od oblaka. Doživeli su čudesno izbacivanje kada se more razdelilo, a bili su i svakodnevno fizičko i duhovno hranjeni manom i napajani vodom iz stene (koju Pavle poistovećuje sa Isusom Hristom).

Uprkos tim blagoslovima, mnogi Izraelci su podbacili. Razgnevili su Boga upuštajući se u idolopoklonstvo, što je otvorilo vrata seksualnom nemoralu (1. Korinćanima 10,5–10). Potom su, na sopstvenu propast, iskušavali Boga. Njihovo gundanje prerاسlo je u otvorenu pobunu i završilo se njihovim uništenjem.

Pavle primenjuje ove događaje na korintske vernike (1. Korinćanima 10,11–13). Istorija Izraela služi kao opomena na opasnost od idolopoklonstva. Pavle poziva na budnost, ali ne na strah i teskobu, jer Bog može da nam obezbedi pobjedu nad svime što nas pritiska.

Pavle zatim daje direktnu zapovest: „Bežite od idolopoklonstva“ (1. Korinćanima 10,14). On objašnjava da, iako sami idoli nemaju moć, iza njih stoje zli anđeli i đavo, kojima pojedinac indirektno obećava lojalnost učestvovanjem u idolopokloničkim službama (1. Korinćanima 10,20). Ta realnost čini učešće u idolopokloničkim gozbama duhovno opasnim. Pavle upozorava da vernici ne mogu da piju i iz „čase Gospodnje“ i iz „čase đavolske“ (1. Korinćanima 10,21), naglašavajući nespojivost idolopoklonstva sa hrišćanstvom.

U 1. Korinćanima 10,15–18, Pavle ističe da, baš kao što učestvovanje za Gospodnjom trpezom simbolizuje jedinstvo sa Isusom Hristom, tako i konzumiranje hrane od idolskih žrtava stvara nečistu duhovnu vezu. Iako sami idoli nisu ništa, učestvovanje u činovima obožavanja, kao što je prinošenje žrtava idolima, podrazumeva zajednicu sa demonima. *Idolopoklonstvo se ne sastoji samo u obožavanju lažnih bogova, već i u duhovnom povezivanju sa mračnim silama.*

Vernici su pozvani na isključivu odanost Bogu (1. Korinćanima 10,21.22) i ne mogu da piju i iz čase Gospodnje i iz čase đavolske. Ponavljajući reči iz teksta 5. Mojsijeva 32,21, Pavle upozorava na Božju netrpeljivost prema podvojenoj odanosti. Pavle idolopoklonstvo doživljava kao nešto mnogo ozbiljnije od običnog lažnog bogoslužnja – ono je duhovno opasno i nespojivo sa verom u Isusa Hrista.

3. Razvijanje „antitela“ protiv idolopoklonstva: Iako Pavle poziva na potpuno odvajanje od idolopoklonstva, on u nastavku (1. Korinćanima 10,23–33) objašnjava da to odvajanje ne bi trebalo

da rezultira kritikovanjem i „policijskim nadzorom“ unutar crkve radi očuvanja njene čistote. Hrišćani kao pojedinci imaju i slobodu i odgovornost, što Pavle rešava kroz praktična pitanja o hrani koja je možda bila posvećena idolima, a zatim dospela na pijacu.

U dvadeset trećem i dvadeset četvrtom stihu postavlja se princip: ljubav je iznad slobode. Nesebičnost i neinsistiranje na sopstvenim pravima (ili čak sopstvenim idejama o hrišćanskom načinu života) treba da postanu norma. Čak i ako nešto nije pogrešno ili zabranjeno u Bibliji, možda nije korisno za druge. Vernici treba da daju prednost duhovnom blagostanju drugih u odnosu na sopstvenu slobodu.

U sledećih nekoliko stihova (1. Korinćanima 10,25–30), Pavle dozvoljava konzumiranje mesa kupljenog na pijaci bez zapitkivanja o njegovom poreklu. Ipak, on savetuje da se to meso ne jede ukoliko neko izričito naglasi da je bilo žrtvovano idolima, pošto bi takvo uzdržavanje služilo kao mera zaštite koja bi sprečavala „slabije“ vernike da se spotaknu (sablazne). Na kraju krajeva, cilj vernika treba da bude proslavljanje Boga u svakom aspektu života i nastojanje da ohrabre, a ne da obeshrabre druge. Njihova životna misija treba da bude spasenje drugih, a ne insistiranje na sopstvenim gledištima i pravima (1. Korinćanima 10,31–33).

Treći deo: Primena u životu

Korint je u prvom veku nove ere bio duboko religiozan grad sa mešavinom grčkih, rimskih i istočnjačkih kultova. Bogoslužjenje je imalo mnogo različitih izraza. Rani hrišćani u Korintu morali su da „krstare“ kroz ove uticaje ostajući verni Hristu, što je navelo Pavla da se u svojim poslanicama pozabavi pitanjima idolopoklonstva, moralne čistote i hrišćanske slobode. Na osnovu ovih tema, prodiskutujte u razredu o sledećim pitanjima:

1. Pavle podseća Korinćane na greške Izraela iz prošlosti. Zašto on to čini? Koje pouke mi možemo da izvučemo iz iskustava Izraela?
2. U 1. Korinćanima 10,12 nalazimo upozorenje: „Zato, ko misli da stoji, neka pazi da ne padne.“ Kako možemo da se sačuvamo od preteranog samopouzdanja na našem duhovnom putu?
3. Bog može da pruži izlaz kada smo kušani (1. Korinćanima 10,13). Da li ste ikada iskusili takvu pomoć u svom životu? Kako vas ovaj stih ohrabruje?
4. Iako Pavle upozorava na idolopoklonstvo, on takođe daje principe za prepoznavanje i suzbijanje istog. Koji su neki od savremenih oblika idolopoklonstva sa kojima se hrišćani danas bore? Kako se Pavlov savet o idolopoklonstvu može primeniti na njih?
5. Pavle kaže: „Sve mi je slobodno, ali nije sve na korist“ (1. Korinćanima 10,23). Kako možemo da razlučimo između onoga što je korisno i onoga što je beskorisno u našem životu?
6. U 1. Korinćanima 10,31, Pavle nam govori da sve činimo na slavu Božju. Kako izgleda to „činiti sve na slavu Božju“ u svakodnevnom životu?
7. Pavle naglašava da ne treba biti kamen spoticanja drugima (1. Korinćanima 10,32.33). Kako možemo da uravnotežimo naše lične slobode sa našom odgovornošću prema drugima?

POUKA 6

Duhovni darovi

Prvi deo: Pregled

Ključni tekst: 1. Korinćanima 14,1

Središte proučavanja: 1. Korinćanima 12

Uvod

Zamislite orkestar u veličanstvenoj koncertnoj dvorani koji upravo treba da započne nastup. Muzičari štimuju svoje instrumente, a onda dirigent podiže svoju palicu. Muzičari počinju da sviraju, svako na svom instrumentu. Violine, violončela, trube, flaute, bubnjevi i ostali instrumenti zajedno stvaraju prelepu muziku dok prate dirigenta.

Sada, zamislite da violinista odjednom kaže: „Ne želim da sviram jer ne sviram trubu. Moj deo nije važan.“ Ili, šta ako bi perkusionista odlučio da udara u bubnjeve ili činele što je glasnije moguće, zaglušujući sve ostale instrumente? Prelepa harmonija pretvorila bi se u kaos!

U orkestru nijedan instrument nije suvišan. Svaki muzičar doprinosi remek-delu. Ali muzičari moraju da rade zajedno. Ako jedna osoba odbije da svira, muzika trpi. Muzičari ne sviraju za sebe. Oni prate dirigentova uputstva kako bi stvorili nešto što je veće od njih samih.

U dvanaestom poglavlju Prve poslanice Korinćanima, Pavle koristi drugačiju metaforu kako bi naglasio istu istinu. U crkvi je svakom verniku dat drugačiji duhovni dar. Neki darovi su vidljiviji, dok drugi deluju tiho u pozadini; ali svako je neophodan.

Glavne teme pouke za ovu sedmicu

Pouka za ovu sedmicu ističe tri važne teme:

1. Dajmo prednost onome što je najvažnije: Koji god da su naši darovi ili služba, pozvani smo da se usredsredimo na Isusa kao našeg Spasitelja, Iscelitelja i, napokon, kao Onoga koji nas oprema za službu kako bismo i mi pomogli drugima (1. Korinćanima 12,1–3).

2. Jedan Duh, mnogo darova: Pavle podseća svoje čitaoce na činjenicu da svi darovi u krajnjoj liniji imaju isto poreklo, jer sam Bog opunomoćuje Svoju crkvu ovim darovima kako bi blagoslovio i dosegao svet (1. Korinćanima 12,4–11).

3. Jedno telo, mnogo udova: Pavle uvodi metaforu tela kako bi ilustrovao raznolikost darova unutar crkve i poziva svoje čitaoce da uvek imaju na umu širu sliku (1. Korinćanima 12,12–31).

Drugi deo: Komentar

1. Istorijska pozadina dvanaestog poglavlja Prve poslanice Korinćanima: U Korintu prvog veka nove ere, mistična iskustva – poput proricanja ili govora u ekstazi – bila su uobičajena u grčkim i rimskim religijama. Ta iskustva su neretko bila povezivana za božanskim posednućem, kultovima misterija i proročistima. Proročište u Delfima, jedno od najpoznatijih religijskih mesta u Grčkoj, imalo je sveštenicu (Pitiju) koja bi padala u stanje transa u kojem se verovalo da je zaposednuta grčkim bogom Apolonom. U tom stanju, ona bi izgovarala ekstatične, zagonetne poruke koje su potom tumačili sveštenici. Druga proročišta, poput onog u Dodoni, takođe su imala proročke prakse gde su sveštenici ili sveštenice primali božanske poruke putem prirodnih znakova (vetar, šuštanje lišća, itd.). Takav ekstatični govor smatran je znakom božanske naklonosti i naročitih otkrivenja, slično onome kako su neki Korinćani gledali na govorenje jezicima.

Kultovi misterija, poput onih posvećenih Dionisu (Bahusu), Kibeli i Izidi, uključivali su rituale, muziku i mahnito obožavanje koje je često dovodilo do stanja transa, emotivnih uspona i doživljaja komunikacije sa bogovima. U dionizijskom kultu, vernici su se upuštali u ekstatični ples i pojanje, verujući da su ispunjeni božjim prisustvom. Neki teolozi sugerišu da su određeni hrišćani u Korintu, pod uticajem ovih tradicija, verovatno povezivali duhovne darove, kao što su govorenje jezicima i proroštvo, sa sličnim ekstatičnim iskustvima. Takav mentalitet je verovatno doprineo podelama u korintskoj crkvi, jer su neki vernici sebe smatrali „duhovnijim“ od drugih, na osnovu svojih darova. Pavle osporava ovu ideju naglašavajući da svi darovi dolaze od istog Duha (1. Korinćanima 12,4–11) i da su namenjeni za dobrobit cele crkve, a ne za isticanje ličnog položaja.

2. Prednost onome što je najvažnije: Pavle uvodi novu temu u 1. Korinćanima 12,1 rečima: „A za duhovne darove...“ Slične oznake za novu temu mogu se pronaći i u 1. Korinćanima 7,1.25; 1. Korinćanima 8,1; 1. Korinćanima 16,1.12. Grčka reč *pneumatikōn* je pridev u množini koji znači „duhovno“, i može označavati ili „duhovne stvari“ ili „duhovne osobe“. Apostol je zabrinut za članove korintske crkve i njihovu iskrivljenu sliku o sebi kao o „duhovnima“ (1. Korinćanima 14,37). „Postojala je opasnost – a u pojedinim slučajevima i realnost – da pojedinci tvrde kako zaslužuju viši duhovni položaj unutar zajednice, što je stvaralo nejednakost među vernicima. Pavle je odbacio takav mentalitet“ – „Prva poslanica Korinćanima“, u: „Endrjusov biblijski komentar“, urednik Anhel Manuel Rodriguez i dr, str. 1642. originala (*1 Corinthians*, in *Andrews Bible Commentary*, ed. Ángel Manuel Rodríguez et al. [Berrien Springs, MI: Andrews University Press, 2022], p. 1642). Umesto da se usredsređuju na same darove, Pavle podseća svoje slušaoce da treba da se raduju kada ih Božji Duh osvedoči da priznaju Isusa kao svoga Spasitelja (1. Korinćanima 12,3). Niko ko je istinski vođen Svetim Duhom ne može da proklinje Isusa. U tom smislu, svi vernici su „duhovni“, samom vrlinom osnovnog hrišćanskog priznanja da je Isus Gospod.

3. Jedan Duh, mnogo darova: Pre nego što će detaljnije opisati različite duhovne darove, Pavle u 1. Korinćanima 12,4–6 daje izjavu koja uključuje sva lica Božanstva, ističući različitost darova koje daje Sveti Duh, različitost službi koje daje Gospod (to jest, Isus) i različitost delovanja koje daje „jedan [orig. „isti“] Bog [Otac] koji čini sve u svemu“ (1. Korinćanima 12,6). Redosled je

ovde, dakle: Sveti Duh – Sin – Otac. Tako jedinstvo Božanstva postaje matrica ili merilo prema kome bi često podeljena korintska crkva trebalo da se meri.

Pavle podseća čitaoce da je prvi dar koji Bog daje svim vernicima ispovedanje vere da je „Isus Gospod“ (1. Korinćanima 12,2.3). To verovanje je u skladu sa Isusovom izjavom zapisanom u Jovan 6,44: „Niko ne može doći k meni ako ga ne dovuče Otac koji me posla.“ Iako nam je data sloboda izbora, Duh (ili Otac) nas mora privući da učinimo taj prvi korak vere ka Isusu.

Pavle zatim nastavlja da opisuje raznolikost duhovnih darova, kao i službi i aktivnosti unutar hrišćanske zajednice (1. Korinćanima 12,4–11). „Pavle objašnjava da su darovi Svetoga Duha dati za dobrobit cele crkve (1. Korinćanima 12,7)“ – „Prva poslanica Korinćanima“, u: „Endrjusov biblijski komentar“, str. 1642. originala. Dakle, darovi nisu dokaz duhovne nadmoći, već znamenja Božje blagodati koja nas osposobljavaju da služimo jedni drugima i svetu oko nas. Raznovrsnost darova opisanih u ovom poglavlju (uključujući duhovne darove mudrosti i znanja, isceljivanja ili činjenja čuda, proročki govor, duhovno rasuđivanje, govorenje jezicima i druge) data je da blagoslovi zajednicu vernika. Nijedan od darova ne treba smatrati uzvišenijim ili važnijim od bilo kog drugog.

4. Telo Hristovo – radikalna ideja: Pavlova metafora o crkvi kao telu (1. Korinćanima 12,12–27) bila je u suprotnosti sa tadašnjom kulturom. U rimskom društvu, društvena klasa i status bili su strogo definisani, sa bogatašima i moćnicima na vrhu. Ideja da je svaki član crkve – bogat ili siromašan, rob ili slobodnjak, muškarac ili žena – podjednako vredan, bila je revolucionarna. Pavle naglašava da su u Isusu Hristu svi vernici međusobno povezani i da moraju da poštuju jedni druge, odbacujući svetovnu hijerarhiju.

Kao što primećuje Džejson Stejpls, stručnjak za Novi zavet: „Pavle ide korak dalje sa ovom slikom od njenog uobičajenog metaforičkog ili analogijskog tumačenja. Za apostola, 'telo Hristovo' nije samo metafora za pojedince ujedinjene verom u Isusa Hrista, već ontološka i relaciona stvarnost u kojoj osobe, primajući 'Duh Hristov' (Rimljanima 8,9), postaju ugrađene u samoga Hrista. Vernici zapravo postaju 'telo Hristovo' time što se 'jednim Duhom krstiše u jedno telo' (1. Korinćanima 12,13)“ – Stejpls, „Telo Hristovo“, u: „Rečnik Pavla i njegovih poslanica“, str. 83. originala (Staples, *Body of Christ*, in *Dictionary of Paul and His Letters* [Downers Grove, IL: IVP Academic, 2023], p. 83).

Upotreba metafore tela naglašava jedinstvo crkvene zajednice, ali i jedinstvo crkve sa njenim Gospodom – naročito s obzirom na činjenicu da je Hristos glava tela (Kološanima 1,18; Efescima 4,15). U tom smislu, „telo“ nije primarno „telo vernika“, već „telo Hrista“; to jest, fokus metafore je na jedinstvu vernika sa Hristom.

Kako Pavle opisuje u ovom poglavlju, to znači da etničke, polne i društvene razlike postaju nebitne za pripadnost Hristovom telu. Ova ideja nije bila samo neuobičajena, već je bila subverzivna i opasna za grčko-rimsko društvo, u kome su status, moć, stid, čast i pol igrali ključne uloge.

Zapazite sledeći primer koji navodi Filip Rajken, teolog i stručnjak za Novi zavet, u pogledu doživljaja o hijerarhiji, položaju i polu u svetu u kome je obitavala rana hrišćanska crkva: „Razmotrite molitvu, koja se ponekad pripisuje Sokratu, u kojoj jedan Grk zahvaljuje Bogu 'što sam rođen kao ljudsko biće, a ne kao zver; kao muškarac, a ne kao žena; i kao Grk, a ne kao varvarin'. Pagani su uglavnom prezirali svoje robove i loše postupali sa ženama. U nekim mestima robovima je bilo zabranjeno da ulaze u paganske hramove, dok su žene tretirane kao privatno vlasništvo“ – Filip Grejam Rajken, „Galatima poslanica“, „Reformisani ekspozitorni komentar“,

str. 148. originala (Philip Graham Ryken, *Galatians, Reformed Expository Commentary* [Phillipsburg, NJ: P&R Publishing, 2005], p. 148). Jasno je da je Pavlova poruka korintskoj crkvi bila potpuno suprotna vrednostima tadašnjeg sveta.

Treći deo: Primena u životu

Naša ljudska tendencija je da darove koje je Bog dao crkvi kao telu Hristovom poređamo po hijerarhijskom redu. Pavle uvodi metaforu o telu i udovima kako bi pomogao svojim čitaocima da se usredsrede na jedinstvo i misiju. Udovi, piše on, ne mogu biti uspešni sami za sebe. Zapravo, oni ne mogu sami ni da prežive. Oku je potreban kapak; glavi je potreban vrat; stopalu su potrebne noge; a svi oni se oslanjaju na srce za neophodan kiseonik i krv. Na osnovu dvanaestog poglavlja Prve poslanice Korinćanima, porazgovarajte o sledećim pitanjima u vašem razredu:

1. Kako možemo primeniti Pavlovu metaforu o telu na našu crkvenu stvarnost, u kojoj se često susreću konkurentski programi i različiti prioriteti?
2. Šta mislite o ideji da Bog u Svojoj crkvi želi da vidi „telo“, a ne samo „delove tela“?
3. Šta metafora o crkvi kao o telu Hristovom poručuje ljudima koji žive u dvadeset prvom veku?
4. Koji bi bili najbolji kriterijumi za procenu duhovnih darova i njihovog značaja za crkvu?
5. Kako možemo da otkrijemo sopstvene darove u kontekstu misije crkve?
6. Kada bi to bilo moguće, koji biste dar voleli da posedujete i zašto?

POUKA 7

Portret ljubavi

Prvi deo: Pregled

Ključni tekst: 1. Korinćanima 13,13

Središte proučavanja: 1. Korinćanima 13,1–13

Uvod

Ana živi sa svojom ostarelom bakom. Prijatelji je često zovu da izađe sa njima, ali ona bira da ostane kod kuće i da kuva, čisti i čita svojoj baki, koja zbog demencije ponekad zaboravi njeno ime.

Jedne večeri, baka je postala frustrirana i istresla se na nju, zaboravljajući svu dobrotu koju joj je Ana do tada ukazivala. Umesto da se naljuti ili da ode, Ana ju je nežno uzela za ruku i rekla: „U redu je, bako. Volim te.“ Nastavila je da brine o njoj čak i kada zauzvrat nije dobila nikakvu zahvalnost.

Ana ne služi radi priznanja ili nagrade. Ona ne traži pohvale. Ona jednostavno voli – strpljivo, ljubavno, bez zavisti, ponosa ili ogorčenosti. Njena ljubav istrajava, čak i kada je teško.

Pavle opisuje upravo takvu ljubav u trinaestom poglavlju Prve poslanice Korinćanima – ljubav koja nisu samo reči ili emocije, već svakodnevni izbor da se bude nesebičan, da se prašta i ostane nepokolebljiv. To je ona vrsta ljubavi koja odražava Božju ljubav prema nama, ona koja nikada ne prestaje.

Glavne teme pouke za ovu sedmicu

Trinaesto poglavlje Prve poslanice Korinćanima, koje često nazivaju „Poglavljem o ljubavi“, jedan je od najdubljih odlomaka u Bibliji. Pavle postavlja ljubav u samo središte hrišćanskog života, pokazujući da je ona nadmoćnija od duhovnih darova, od znanja, pa čak i od vere. Ove sedmice osvrnućemo se na tri glavne teme ovog poglavlja:

1. **Nadmoć ljubavi** (1. Korinćanima 13:1–3)

2. **Odlike ljubavi** (1. Korinćanima 13,4–8)

3. Istrajnost ljubavi (1. Korinćanima 13,8–13)

Drugi deo: Komentar

1. Kontekst: Ljubav u grčkim spisima i filozofiji prvog veka nove ere: U svetu prvog veka nove ere, ljubav je bila tema o kojoj se naširoko raspravljalo u grčko-rimskoj filozofiji i književnosti, a bila je i ključni deo jevrejske misli. Međutim, način na koji je ljubav shvatana značajno se razlikovao. Rimski pesnici, poput Ovidija u delu *Ars Amatoria* („Umeće ljubavi“), usredsređivali su se na ljubav kao na veštu potragu, često isprepletenu manipulacijom i zavodjenjem. Ljubav je često bila povezivana sa lepotom, žudnjom i osvajanjem, pre nego sa nesebičnošću.

Stari Grci i Rimljani imali su više reči za ljubav, od kojih je svaka odražavala različite aspekte ljudskih odnosa: *Erōs* (ἔρως – „eros“) se uglavnom koristio za strastvenu, romantičnu ili seksualnu ljubav. Eros je često shvatan kao intenzivna žudnja ili čak opasna sila koja može da dovede do iracionalnosti. Međutim, Platon je u svom *Simpozijumu* o erosu govorio kao o nečemu što čoveka može da uzdigne od fizičke privlačnosti ka potrazi za višom, božanskom lepotom. *Philia* (φιλία – „filija“) se koristila za opisivanje prijateljstva ili bratske ljubavi i često je karakterisala odnose među jednakima. Aristotel je u *Nikomahovoj etici* opisao filiju kao suštinsku za čestit i ispunjen život, naročito u prijateljstvima zasnovanim na obostranoj dobroti. *Storgē* (στοργή – „storgi“) je opisivala porodičnu ljubav, poput prirodne veze između roditelja i dece; ona je smatrana instinktivnom i zaštitničkom.

Konačno, *agapē* (ἀγάπη – „agape“) je često imala konotaciju nesebične, bezuslovne ljubavi. Iako je ovaj termin postojao i pre hrišćanstva, u grčkim filozofskim tekstovima mu nije pridavan veliki značaj. Pavlovi spisi – a naročito njegova upotreba ove reči u trinaestom poglavlju Prve poslanice Korinćanima – stavili su ovu ljubav u prvi plan.

U jevrejskoj misli, ljubav je bila tesno povezana sa zavetnim odnosom, kako između Boga i Izraela, tako i među pojedincima. Hebrejski spisi su naglašavali: (1) Božju postojanu ljubav (*hesed*) koja je opisivala njegovu zavetnu ljubav. Ta ljubav je odana, milosrdna i trajna – na primer, refren koji nalazimo u tekstu Psalmi 136,2 (ESV): „Njegova postojana ljubav traje dovek“ [„Jer je dovijeka milost Njegova“ – Daničić, Karadžić]; (2) ljubav prema bližnjem, kao što nalazimo u tekstu 3. Mojsijeva 19,18: „Ljubi bližnjega svojega kao sebe samoga“, princip koji je Isus kasnije potvrdio; i (3) ljubav u porodici i braku, prikazanu u Pričama Solomunovim i Pesmi nad pesmama.

Do prvog veka, jevrejski učitelji – recimo, fariseji – isticali su poslušnost Božjem zakonu kao izraz ljubavi prema Bogu (5. Mojsijeva 6,5). Pavlov opis ljubavi u trinaestom poglavlju Prve poslanice Korinćanima bio je revolucionaran za to vreme. Nasuprot takmičarskoj ljubavi grčko-rimskog sveta pokretanom statusom u društvu, s jedne strane, kao i legalizmu pojedinih jevrejskih učitelja, s druge strane, Pavle je predstavio *agape* kao najvišu vrlinu – veću od znanja ili moći, pa čak i od duhovnih darova. Za razliku od erosa, koji traži lično ispunjenje, ljubav koju je Pavle opisao u trinaestom poglavlju Prve poslanice Korinćanima bila je požrtvovana. Nasuprot usmerenosti ka sebe, ta ljubav se izdizala iznad samih osećanja i bila postojana i aktivna. Ona je predstavljala način života koji zahteva strpljenje, ljubaznost i poniznost.

Pavlov doživljaj ljubavi bio je bliži Božjem zavetnom milosrđu (*hesed*) nego grčkim filozofskim idealima; pa ipak, njegovo shvatanje ljubavi je prevazilazilo čak i tradicionalne jevrejske poglede insistiranjem na tome da je ljubav – a ne zakon (Tora) – temelj hrišćanske etike.

2. Nadmoć ljubavi (1. Korinćanima 13:1–3): Trinaesto poglavlje Prve poslanice Korinćanima je deo Pavlovog učenja o duhovnim darovima (1. Korinćanima 12–14), u kojem on naglašava da je ljubav veća od bilo kog dara ili sposobnosti. Ljubav je veća od znanja, moći, pa čak i od vere. Pavle opisuje ljubav ne kao emociju, već kao stav – strpljiv, ljubazan, nesebičan i istrajan. Ta vrsta ljubavi (*agapē*) je srž hrišćanskog života. To nije samo ideal, već poziv na akciju – izazov stavljen pred vernika da odražava Božju ljubav u svakom odnosu i u svim prilikama.

Godine 1904, Elen Vajt (Ellen G. White) je napisala sledeću izjavu: „Gospod želi da skrenem pažnju Njegovog naroda na trinaesto poglavlje Prve poslanice Korinćanima. Čitajte ovo poglavlje svaki dan i iz njega crpite utehu i snagu. Naučite iz njega vrednost koju Bog pridaje posvećenju ljubavi rođenoj na Nebu, i neka lekcija koju ono uči proдре u vaša srca. Naučite da je ljubav slična Hristovoj nebeskog porekla i da su bez nje sve ostale kvalifikacije bezvredne“ – „Adventistički Pregled i subotnji glasnik“, 21. jul 1904. godine (*The Advent Review and Sabbath Herald*, July 21, 1904).

Pavle počinje isticanjem da su bez ljubavi čak i najimpresivniji duhovni darovi i religiozna dela besmisleni. On navodi tri primera: (1) Govorenje „čovečijim i anđeoskim jezicima“ bez ljubavi je samo „zvono koje zvonі ili praporac koji zveči“ (1. Korinćanima 13,1); (2) Osoba sa proročkom moći, znanjem i verom je „ništa“ bez ljubavi (1. Korinćanima 13,2); (3) Dela ekstremne darežljivosti i žrtvovanja „neće nimalo koristiti“ darodavcu ukoliko nisu pokrenuta ljubavlju (1. Korinćanima 13,3 – *ESV*). Pošto je Bog ljubav (1. Jovanova 4,8), „On se u potpunosti može spoznati samo kroz ljubav... Bez ljubavi mi ne možemo poznavati Boga, a bez Boga, mi smo ništa“ – „Prva poslanica Korinćanima“, u: „Endrјusov biblijski komentar“, urednik Anhel Manuel Rodrigеz i dr, str. 1643, originala (*1 Corinthians*, in *Andrews Bible Commentary*, ed. Ángel Manuel Rodríguez et al. [Berrien Springs, MI: Andrews University Press, 2022], p. 1643). Ovaj odeljak naglašava činjenicu da duhovni darovi i religiozno posvećenje moraju da budu ukorenjeni u ljubavi kako bi imali pravi značaj.

3. Odlike ljubavi (1. Korinćanima 13,4–8): U sledećim stihovima Pavle objašnjava prirodu ljubavi. Ljubav nije samo emocija, već delotvoran način života. Zanimljivo je da Pavle ne koristi prideve, već glagole, da bi definisao ljubav. On ukupno koristi 16 glagola, od kojih devet opisuje negativne vrednosti (šta ljubav nije), a sedam pozitivne ili konstruktivne vrednosti. Sledeća tabela daje pregled tih odlika ili osobina ljubavi, zasnovan na tabeli iz „Endrusovog biblijskog komentara“, str. 1644. originala (*Andrews Bible Commentary*, p. 1644):

Pozitivne odlike	Negativne odlike
Ljubav je strplјiva (stih 4)	Ljubav ne zavidi (stih 4)
Ljubav je ljubazna (stih 4)	Ljubav se ne hvali (stih 4)
Ljubav se raduje istini (stih 6)	Ljubav se ne nadima / nije arogantna (stih 4)
Ljubav sve snosi / štiti (stih 7)	Ljubav ne čini što ne valja (stih 5)

Ljubav sve veruje (stih 7)	Ljubav ne traži svoje (stih 5)
Ljubav se svemu nada (stih 7)	Ljubav se ne srdi lako (stih 5)
Ljubav sve trpi / uvek istrajava (stih 8)	Ljubav ne misli zlo (stih 5)
	Ljubav se ne raduje nepravdi (stih 6)
	Ljubav nikad ne prestaje (stih 8)

Ovaj spisak stoji u oštroj suprotnosti sa ponašanjem Korinćana, koji su se borili sa ponosom, podelama i nadmetanjem oko duhovnih darova. Pavle ih poziva na viši standard ljubavi, shvatanje koje je takođe potvrđeno u spisima Elen Vajt: „Osobina koju Hristos najviše ceni kod čoveka je milosrđe (ljubav) iz čistog srca. To je plod koji rađa na hrišćanskom drvetu“ – Manuskript broj 16, 1892. godina (*Manuscript* 16, 1892).

4. Istrajnost ljubavi (1. Korinćanima 13,8–13): Pavle zaključuje pokazujući da je ljubav večna, dok su duhovni darovi privremeni. „Ljubav nikad ne prestaje“, piše on u 1. Korinćanima 13,8, ali će darovi (proroštva, jezici, znanje) proći. Ti darovi su nam potrebni samo u našem nesavršenom, zemaljskom stanju, ali nam više neće biti neophodni kada budemo dostigli puno znanje u Božjem prisustvu. U 1. Korinćanima 13,12 (*ESV*), Pavle nas podseća da ljudski vid, u svom najboljem izdanju, vidi samo „zamagljeno“ („kao kroz staklo u zagonetki“ – Daničić, Karadžić). On tu mutnu svest suprotstavlja uverenju da ćemo se u Božjem carstvu gledati „licem k licu“. Pavle naše trenutno razumevanje upoređuje sa замуćenim odrazom u zamagljenom ogledalu. A u večnosti ćemo u potpunosti spoznati Boga, i sami biti potpuno spoznati od Njega. Od tri vrline – vere, nade i ljubavi – samo će ljubav ostati, jer je ona „najveća“. Dok su vera i nada životno važne u našem sadašnjem životu, ljubav je jedina koja će trajati kroz svu večnost.

Treći deo: Primena u životu

Pavlovo izlaganje o ljubavi u trinaestom poglavlju Prve poslanice Korinćanima naglašava da je ljubav temelj hrišćanske vere i međuljudskih odnosa. Ljubav (*agapē*) se ne odnosi na emocije, privlačnost ili ličnu korist. Naprotiv, ona je samopožrtvovan, istrajan i preobražavajući princip koji odražava Božju ljubav prema nama. Pavle poziva vernike da ovaploće ovu ljubav u svom svakodnevnom životu, čineći je najvišom vrlinom kako u veri, tako i na delu.

1. Pavle kaže da su čak i veliki duhovni darovi i dela žrtvovanja besmisleni bez ljubavi. Zašto mislite da je ljubav važnija od znanja, vere ili darežljivosti?
2. Možete li se setiti primera gde ljudi čine „dobre stvari“, ali bez ljubavi? Kako to utiče na plodove njihovih postupaka?
3. Na koji način trinaesto poglavlje Prve poslanice Korinćanima preispituje način na koji mi definišemo uspeh?
4. Koji vam od opisa ljubavi (na primer: strpljenje, ljubaznost, netraženje sopstvene koristi) najviše privlači pažnju? Zašto?

5. Koju od navedenih karakteristika vam je najteže da primenite u svakodnevnom životu? Kako možete duhovno da rastete na tom polju?
6. Kako možete praktikovati *agape* ljubav u situacijama kada se ne osećate sklonim da volite (na primer, u teškim odnosima, nesuglasticama, svakodnevnim frustracijama)?
7. Razmislite o osobi u vašem životu koja istinski oličava onu vrstu ljubavi koju Pavle opisuje u trinaestom poglavlju Prve poslanice Korinćanima. Šta možete da naučite od te osobe?
8. Kako nam razumevanje Božje ljubavi pomaže da bolje volimo druge?

POUKA 8

Sila Hristovog vaskrsenja

Prvi deo: Pregled

Ključni tekst: 1. Korinćanima 15,14–17

Središte proučavanja: 1. Korinćanima 15

Uvod

Jedna devojčica je posmatrala svoju baku kako u bašti sadi lukovice lala. Zbunjena, upitala je: „Bako, zašto zakopavaš taj sasvim dobar luk?“ Baka se nasmejala i rekla: „To nije luk – to su lale! Sada ih zakopaš, a u proleće se vrate prelepe.“ Devojčica je žmirkajući zagledala lukovice koje je baka zakopavala. „Te ružne stvari umru, a onda se vrate raskošno lepe?“ „Upravo tako“, rekla je baka. Devojčica je malo razmislila, a onda upitala: „Da li će se to i nama desiti kada nas Isus probudi iz mrtvih? Da li ćemo se i mi vratiti... raskošniji?“

Zapravo, to i nije loš način da se to kaže – a Pavle bi se verovatno nasmešio na način na koji je devojčica to iskazala. U petnaestom poglavlju Prve poslanice Korinćanima, Pavle iznosi nešto radikalno: vaskrsenje je stvarno, i naša slomljena, „obična“ tela biće vaskrsnuta u slavi – preobražena, usavršena i bolja nego što možemo i da zamislimo. To je hrišćanska nada: smrt nije kraj. Za vernika, smrt je samo period čekanja ili zimski san pre velikog preobražaja.

Glavne teme pouke za ovu sedmicu

Petnaesto poglavlje Prve poslanice Korinćanima je teološki jedno od najbogatijih poglavlja u Novom zavetu. Ono se prvenstveno usredsređuje na Hristovo vaskrsenje i vaskrsenje vernika prilikom Isusovog drugog dolaska. Ova pouka će se osvrnuti na četiri glavne teme u ovom poglavlju:

1. Hristovo vaskrsenje: Pavle počinje potvrđivanjem istorijske stvarnosti Hristovog vaskrsenja, navodeći očevice (1. Korinćanima 15,1–11). Ova potvrda je temelj jevanđeoske poruke i suštinska je za hrišćansku veru.

2. Vaskrsenje mrtvih: Pavle tvrdi da ako je Hristos vaskrsao iz mrtvih, onda će i vernici biti vaskrsnuti (1. Korinćanima 15,12–34). On se suprotstavlja tvrdnjama da vaskrsenja nema,

objašnjavajući njihove pogubne posledice: bez telesnog vaskrsenja iz smrti i groba, vera je uzaludna, a vernici su i dalje u svojim gresima.

3. Priroda vaskrslog tela: Pavle zatim objašnjava sa kakvim će telom mrtvi vaskrsnuti (1. Korinćanima 15,35–49). On koristi metafore (poput semena koje umire da bi postalo biljka) kako bi pokazao preobražaj iz raspadljivog u neraspadljivo, proslavljeno telo.

4. Pobjeda nad smrću: Vrhunac ovog poglavlja je trijumfalna objava da je smrt poražena kroz Isusa Hrista (1. Korinćanima 15,50–57). Ključne reči glase: „Pobjeda proždrije smrt“ (1. Korinćanima 15,54) – vaskrsenje preobražava ljudsku sudbinu. Pavle završava ohrabrenjem (1. Korinćanima 15,58): pošto je vaskrsenje stvarno, vernici treba da budu nepokolebljivi, znajući da njihov trud u Gospodu nije uzaludan.

Drugi deo: Komentar

1. Kontekst: Poruka iz petnaestog poglavlja Prve poslanice Korinćanima stoji u oštrom kontrastu sa preovlađujućim paganskim verovanjima u Korintu prvog veka nove ere, gradu koji je pripadao grčkoj kulturi, ali je bio filozofski raznolik. Pavlovo učenje o vaskrsenju sukobilo se sa okolnim pogledom na svet.

Grčka misao (naročito platonska) smatrala je telo drugorazrednim, pa čak i tamnicom za dušu. Spasenje je, prema tom shvatanju, značilo bekstvo iz materijalnog tela i ulazak u čisto duhovno, bestelesno postojanje. Pavle, međutim, insistira na telesnom vaskrsenju – ne samo na duhovnom nastavku života, već na preobražaju fizičkog u nešto neraspadljivo. Ova ideja bila je radikalna, pa čak i odbojna, mnogima u intelektualnim krugovima Korinta.

Mnogi Grci su verovali u besmrtnost duše, ali ne i u vaskrsenje. Za njih je vaskrsenje tela zvučalo kao nazadovanje, a ne oslobođenje. Pavle tvrdi suprotno. On naglašava holistički biblijski pogled na čoveka kao celovito biće, a ne kao na biće sa dušom koja može postojati bez tela. Za Pavla, vaskrsenje je konačna pobjeda u kojoj je i sama smrt poražena – ne bekstvom, već preobražajem celokupne ličnosti.

U širem grčko-rimskom paganstvu, pogledi na zagrobni život su varirali. Neki umovi su bili skeptični ili agnostički nastrojeni; drugi su verovali u neodređene ili senovite oblike postojanja nakon smrti (kao što je Had). Nasuprot tome, Pavlovo učenje je ispunjeno nadom i samopouzdanjem: vaskrsenje je sigurno, slavno i opipljivo. Ono je bilo ukorenjeno u samom Hristovom vaskrsenju, koje je bilo posvedočeno i objavljeno. Paganski pogledi često su vodili u osećaj fatalizma – smrt je bila konačna, ili je život nakon smrti bio nejasan i nemoćan da utiče na svakodnevni život.

Pavle završava poglavlje pozivajući na nepokolebljivost, podsećajući da „trud vaš nije uzalud pred Gospodom“ (1. Korinćanima 15,58). Vaskrsenje daje smisao, nadu i motivaciju za život vere. Pavlovo učenje u Prvoj poslanici Korinćanima bilo je neuobičajeno – smela konfrontacija sa intelektualnim pretpostavkama Korinta. Umesto bestelesnih duša koje maglovito lebde u etru, Pavle slika sliku novog stvaranja u kome je smrt pobeđena, a ljudi iskupljeni.

2. Hristovo vaskrsenje: Odlomak u 1. Korinćanima 15,1–11 predstavlja temelj čitavog poglavlja. Ovaj odeljak je i ličan i teološki, pošto Pavle reafirmiše poruku jevanđelja i ističe Isusovo vaskrsenje kao njegovu srž. On počinje podsećanjem Korinćana na jevanđelje koje su već znali.

On ne uvodi nešto novo, već pokušava da ponovo poveže vernike sa onim od čega je postojala opasnost da odstupe. Takođe, Pavle naglašava da vera mora biti postojana – ne samo pokazana u trenucima nakon prihvatanja, već kroz neprestano pouzdanje. U 1. Korinćanima 15,3.4, nalazimo jedan od najranijih sažetaka hrišćanskog verovanja u Novom zavetu, zasnovan na četiri ključna istorijska elementa:

1. *Hristos je umro*. Njegova smrt nije bila samo mučeništvo, već smrt za naše grehe.
2. *Hristos je bio sahranjen*. Njegova sahrana potvrđuje da je zaista umro.
3. *Hristos je bio vaskrsnut*. Njegovo vaskrsenje je centralno čudo.
4. *Sve se to dogodilo „po Pismu“*. Dakle, Hristova smrt, sahrana i vaskrsenje predstavljali su delove Božjeg plana još od početka.

Hristova smrt i vaskrsenje nisu bili stvar mišljenja ili filozofije – ti događaji su istorijska činjenica, usidrena u Svetom pismu i njegovim proročanstvima. Vaskrsenje je bilo javno, doslovno i proverljivo. U 1. Korinćanima 15,9–11, Pavle koristi sopstvenu životnu priču kao primer sile vaskrsenja na delu, pokazujući da vaskrsenje nije samo doktrina u koju treba verovati, već preobražavajuća sila koja menja živote.

3. Vaskrsenje mrtvih: U 1. Korinćanima 15,35–49, Pavle se hvata u koštac sa važnim pitanjem koje su Korinćani, pod uticajem grčke filozofije, verovatno imali u vezi sa vaskrsenjem. „Iako je telesno vaskrsenje bilo sporno pitanje sve vreme, termin 'telo' pojavljuje se prvi put u ovom poglavlju i postaje dominantni fokus odeljka 1. Korinćanima 15:35–49“ – Mark Tejlor, u: „Novi američki komentar: Prva poslanica Korinćanima“, tom 28, urednik E. Rej Klendenen i saradnici, str. 401. originala (Mark Taylor in *The New American Commentary: 1 Corinthians*, Vol. 28, ed. E. Ray Clendenen et al. [Nashville, TN: B&H Publishing, 2014], p. 401).

Pavle počinje korišćenjem poljoprivredne metafore kako bi se suprotstavio pogledu na svet koji sa potcenjivanjem gleda na fizičko telo. Ta metafora je slika semena koje mora da „umre“ da bi donelo novi život. Vaskrsenje ne znači da Bog reciklira trenutno telo – ono znači da ga On preobražava u nešto slavno. Ukazujući na Božju stvaralačku raznolikost, Pavle uverava čitaoce da Bog može da nam da nova, prikladna tela. On direktno suprotstavlja naša sadašnja tela našim vaskrslim telima. Mi sada nosimo obličje zemljanog čoveka (Adama), ali ćemo nositi obličje nebeskog Čoveka (Hrista). Baš kao što smo nasledili Adamovo slomljeno telo, nasledićemo i Hristovo vaskrslo, proslavljeno telo. U večnosti ćemo manje ličiti na Adama, a više na Isusa – u slavi, snazi i životu ispunjenom Duhom.

4. Pobeda nad smrću: Nakon objašnjenja prirode vaskrslog tela, u poslednjem delu poglavlja (1. Korinćanima 15,50–58) Pavle proglašava konačnu pobeđu nad smrću i nadu koju nam to donosi. „Telo i krv“ iz pedesetog stiha odnose se na naše sadašnje, propadljivo ljudsko stanje – ne zato što je telo nešto loše, već zato što mu je potreban preobražaj.

Taj preobražaj će se dogoditi prilikom Hristovog povratka, kada će vernici, i mrtvi i živi, biti trenutno preobraženi. Pavle potom koristi metaforu odevanja, navodeći da mi moramo da budemo „obučeni“ za večnost. Vaskrsenje znači biti odeven u besmrtnost, ne samo savladati smrt, već i biti učinjen slavno celovitim. Kombinujući citate: Isaija 25,8 i Osija 13,14, Pavle pokazuje da je smrt „progutana“ – ne samo ranjena, već potpuno uništena Hristovim vaskrsenjem. „Žalac“ smrti je poput pčelinjeg – on boli, ali je Hristos uklonio njegov otrov.

Reči iz 1. Korinćanima 15,56 mogu se pokazati izazovnim pri prvom čitanju, jer se sila greha povezuje sa zakonom. Kao što primećuje Mark Tejlor, teolog i stručnjak za Novi zavet: „Pavle dalje ne razrađuje odnos između trijade smrti, greha i zakona. Nesumnjivo je da bi Korinćani 'razumeli ovu teološku kraticu' na osnovu prethodnih uputstava. Detalji su razrađeni i sačuvani za nas u drugim tekstovima, naročito od petog do sedmog poglavlja Rimljanima poslanice. Iako je Pavlovo ismevanje smrti i njegova tvrdnja o pobeđi u sadašnjem vremenu, konačna pobeđa nad smrću čeka povratak Isusa Hrista kada će oni koji Njemu pripadaju vaskrsnuti (1. Korinćanima 15,23). Drugim rečima, Pavle posmatra poraz smrti u svetlu dana vaskrsenja“ – Mark Tejlor u: „Novi američki komentar: Prva poslanica Korinćanima“, tom 28, str. 415. originala (Mark Taylor in *The New American Commentary: 1 Corinthians*, Vol. 28, p. 415). Pavle ističe da je zakon otkrio greh i tako pokazao da je čovečanstvo osuđeno, dajući na taj način grehu njegovu silu. Bez Hrista, greh vodi u smrt i sud. Sa Hristom, greh je oprošten, a smrti je oduzet „žalac“. Vaskrsenje nije samo teologija – ono je razlog za obožavanje, za nadu i za život bez straha.

Treći deo: Primena u životu

Petnaesto poglavlje Prve poslanice Korinćanima predstavlja ključno poglavlje u Pavlovom razmišljanju o vaskrsenju vernika prilikom drugog Hristovog dolaska. Sledeća pitanja su osmišljena da podstaknu teološko promišljanje i ličnu primenu:

1. Zašto Pavle stavlja toliki naglasak na očevice Isusovog vaskrsenja?
2. Kako biste objasnili važnost vaskrsenja nekome ko sumnja u hrišćansku veru?
3. Na koji način Pavlovo lično iskustvo (1. Korinćanima 15,9.10) daje dodatnu težinu njegovoj poruci?
4. Koje su, prema Pavlu, posledice ukoliko vaskrsenja nema (1. Korinćanima 15,14–19)?
5. Na koji način moderno društvo odražava slične sumnje u vaskrsenje kakve su imali Korinćani?
6. Kako vaskrsenje oblikuje vaše razumevanje života, smrti i onoga što dolazi posle?
7. Kako vam metafore koje Pavle upotrebljava (poput semena koje postaje biljka) pomažu da razumete ideju preobražaja?
8. Kako vas ovaj odlomak ohrabruje kada se suočavate sa tugom ili gubitkom?
9. Kako vera u vaskrsenje može dati smisao i podstaći duh istrajnosti i hrabrosti u svakodnevnom životu?

POUKA 9

Služba podsticana ljubavlju

Prvi deo: Pregled

Ključni tekst: 2. Korinćanima 2,4

Središte proučavanja: 2. Korinćanima 1,3–14; 2. Korinćanima 2,1–17

Uvod

U jednom malom selu, žena po imenu Ana držala je pekaru. Svakog jutra vazduh bi ispunila mirisom sveže pečenog hleba i toplih začina. Taj miris se širio ulicama, privlačeći ljude. Neki su željno dolazili da kupe, dok su drugi jednostavno uživali u tom utešnom mirisu dok su prolazili pored pekare.

Ipak, nisu svi cenili to. Komšija, gospodin Grejson, smatrao je taj miris prejakim i stalno se žalio. „Ovaj miris je svuda! Ne mogu mu pobeći!“, mrmljao bi on.

Jednog dana, tokom jake zimske oluje, u selu je nestalo struje. Mnogi su bili promrzli i gladni, ali Anina pekara je imala peć na drva. Otvorila je svoja vrata, nudeći toplinu i hranu svima kojima je bila potrebna. Ljudi su pratili onaj poznati miris, znajući da ih on vodi do mesta utehe i okrepljenja.

Čak je i gospodin Grejson, koji se nekada žalio, osetio potrebu da uđe. Dok je prihvatao toplu veknu hleba, shvatio je da ga sada održava onaj isti miris koji je nekada prezirao.

Hrišćanstvo je više od osnovnih verovanja ili teološkog promišljanja. Ono uključuje ljude, zajednice i Boga koji je uz nas u našim najmračnijim trenucima, ali i na najvišim vrhovima uspeha. U Drugoj poslanici Korinćanima možemo mnogo da naučimo o Pavlovom životu i službi kroz njegovu interakciju sa crkvom. Iznova shvatamo da, više od naših reči, naši stavovi i odnosi prenose Hristov miris i privlače svet koji žudi za nadom.

Glavne teme pouke za ovu sedmicu

Pouka za ovu sedmicu ističe niz važnih tema, uključujući sledeće:

1. Božja uteha u patnji: Bog nas teši u trenucima stradanja i osposobljava nas da i mi tešimo druge (2. Korinćanima 1,3–7).

- 2. Oslanjanje na Boga, a ne na sebe:** Patnja nas uči zavisnosti od Boga (2. Korinćanima 1,8–11).
- 3. Integritet i vernost u službi:** Hrišćanska služba mora da bude iskrena i da odražava Božju vernost (2. Korinćanima 1,12–14.17–22).
- 4. Praštanje i obnova:** Služba vođena ljubavlju teži pomirenju, a ne osudi (2. Korinćanima 2,5–11).
- 5. Hristov miris:** Naši životi treba da šire Hristovu poruku, baš kao prijatan miris, čak i ako je neki odbacuju (2. Korinćanima 2,14–17).

Drugi deo: Komentar

1. Istorijska pozadina Druge poslanice Korinćanima: Pavlovo autorstvo Druge poslanice Korinćanima nikada nije bilo ozbiljno dovedeno u pitanje i kao takvo su ga priznali rani crkveni oci, uključujući Polikarpa (oko 155. god. n.e.), Irineja (oko 185. god. n.e.), Klementa Aleksandrijskog (oko 200. god. n.e.) i Tertulijana (oko 210. god. n.e.). Ipak, kako primećuju pojedini stručnjaci, Druga poslanica Korinćanima je „zasigurno Pavlova poslanica sa najsloženijim skupom istorijskih, društvenih i crkvenih elemenata koji stoje u njenoj pozadini“ – Filip Tauner, „Druge poslanica Korinćanima“, u: „The New Interpreter’s biblijski rečnik“, urednik K. Dub Seikenfeld, tom 1, str. 744. originala (Philip Towner, *Corinthians, Second Letter To*, in *The New Interpreter’s Dictionary of the Bible*, ed. K. Doob Sakenfeld, [Nashville, TN: Abingdon Press, 2006], vol. 1, p. 744).

Jedan od razloga za ove komplikacije su prelazi između tema koji nisu uvek glatki, kao i nagle promene u tonu. Poslanica je verovatno pisana tokom dužeg vremenskog perioda dok je Pavle putovao kroz Makedoniju (2. Korinćanima 2,1–12), susrećući se sa promenljivim okolnostima i možda čak primajući dodatne vesti iz crkve. Ti uslovi i informacije verovatno su rezultirali dodatnim temama koje deluju nepovezano sa onima koje su već prethodno spomenute.

2. Služba vođena ljubavlju: U prvom i drugom poglavlju Druge poslanice Korinćanima, Pavle ističe nekoliko ključnih odlika službe vođene ljubavlju. Njegova lična iskustva, uključujući patnju, praštanje i iskrenost, pokazuju kako istinska hrišćanska služba treba da bude motivisana Božjom ljubavlju, a ne ličnom koristi ili statusom. Sledeće podkategorije se mogu pronaći u biblijskom tekstu i o njima biste mogli diskutovati u svom razredu subotnje škole:

a. *Saosećanje i uteha* (2. Korinćanima 1,3–7): Pavle opisuje Boga kao „Oca milosrđa“ i „Boga svake utehe“. Saosećanje (milosrđe) i uteha su upravo ono što je Pavle primio od Boga u sopstvenim iskušenjima. Tako je apostol bio u stanju da proširi to isto milosrđe na ljude oko sebe, uključujući i svoje crkve. Služba vođena saosećanjem pruža utehu drugima, baš kao što Bog teši nas u našim patnjama (2. Korinćanima 1,4). Služba se ne vrti oko moći ili kontrole, već oko učestvovanja u tuđem bolu i usmeravanja ljudi ka Hristu. Pavle podseća Korinćane da su mu sopstvena stradanja omogućila da bolje razume one koje pate i da im služi.

b. *Zavisnost od Boga, a ne od sebe* (2. Korinćanima 1,8–11): U ovom drugom delu uvoda (ili u delu pozdravljanja), Pavle se priseća vremena kada je bio pod izuzetnim pritiskom, iznad svojih snaga, čak i očajavajući nad samim životom (2. Korinćanima 1,8). Umesto da se osloni na sebe, uzdao se u Boga, koji ima moć da vaskrsava mrtve (2. Korinćanima 1,9). Slika vaskrsenja se ovde koristi da pokaže da je Bog u stanju da učini (i da je već učinio) nemoguće kada se oslonimo na

Njega. Služba vođena ljubavlju zavisi od Božje sile, a ne od ljudskih sposobnosti. Pavle poziva svoje čitaoce da se ne ponašaju kao da imaju sve odgovore, već da upućuju ljude na poverenje u Boga koji izbavlja svoju decu iz iskušenja (2. Korinćanima 1,10).

c. Integritet i iskrenost (2. Korinćanima 1,12–14): Pavle insistira na tome da je njegov rad obavljan u svetosti, iskrenosti i transparentnosti, ne po svetovnoj mudrosti, već po Božjoj blagodati (2. Korinćanima 1,12). Pavle se brani od optužbi da nije pouzdan i da je nedosledan, uveravajući Korinćane da nije bio obmanjivač kada je promenio plan svog putovanja (2. Korinćanima 1,15–18). Ovaj integritet je zasnovan na Božjoj vernosti i postaje očigledan u Pavlovom propovedanju usredsređenom na Hrista, kako je navedeno u 1. Korinćanima 1,20: „Jer koliko je obećanja Božjih, u Njemu [Hristu] su da, i u Njemu [Hristu] amin, Bogu na slavu kroz nas“. Služba vođena ljubavlju ne manipuliše i ne obmanjuje, već deluje sa poštenjem i integritetom.

d. Vernost Božjim obećanjima (2. Korinćanima 1,18–22): Pavle naglašava da su Božja obećanja uvek „da“ u Hristu (2. Korinćanima 1,20). Služba vođena ljubavlju usredsređuje se na Božju vernost, a ne na ljudsku nepostojanost. Delo Svetog Duha opisuje se kroz tri glavne aktivnosti. Prvo, On „utvrđuje“ vernika (2. Korinćanima 1,21). Glagol koji se ovde koristi upotrebljen je u sadašnjem vremenu, što ukazuje na efekat koji traje. Drugo, vernik je „pomazan“ da deli radosnu vest sa svetom, kao što bi to činio sveštenik ili Levit u Starom zavetu. I konačno, Duh „zapečaćuje“ vernike u njihovim srcima kao Božje vlasništvo (2. Korinćanima 1,22), uveravajući ih u Njegovu posvećenost njima. Pavle opisuje ovaj pečat kao „zalog“ (grč. *arrabōn*), kako bi vernik mogao da bude siguran u Božju pouzdanost i Njegova nepromenljiva obećanja.

e. Praštanje i pomirenje (2. Korinćanima 2,5–11): Pavle poziva Korinćane da oprostite i vrate u zajednicu vernika koji je naneo bol, ali koji se kaje (2. Korinćanima 2,6.7). Crkva motivisana ljubavlju teži pomirenju, a ne kazni ili osveti. Pavle dalje navodi da duh nepraštanja daje sotoni uporište u crkvi (2. Korinćanima 2,11). Umesto zlopamćenja, služba vođena ljubavlju nastoji da obnovi narušene odnose milošću i blagodaću.

3. Hristov miris (2. Korinćanima 2,14–17): Mirisi komuniciraju neverbalno. Na primer, neprijatni mirisi nas odbijaju, dok su nam prijatni mirisi privlačni i mogu da dosegnu duboko u naše emocije. Aroma omiljenog jela može da u nama probudi davno uspavane emocije, podsećajući nas na dom, porodicu ili neke proslave. Mirisi su bili važni u kulturnom kontekstu biblijskog sveta, pošto oni često deluju kao „produžena ruka“ onoga ko taj miris nosi. Sveštenici i carevi (baš kao i Svetilište) su u starozavetno doba bili pomazani uljem čiji sastav je činio da ono ima snažan miris (uporedi sa: 2. Mojsijeva 30,22–33), jer je sadržalo cimet, smirnu, trsku i kasiju. Sam obred pomazanja označavao je da osoba ili lokacija pripada Bogu, čiji miris sada nosi.

Pavle koristi metaforu mirisa u vezi sa trijumfalnom povorkom (povezujući je u umovima svojih slušalaca sa čuvenim rimskim trijumfalnim povorkama). Tokom tih trijumfalnih povorki prikazivani su dokazi pobede. Za Pavla, korintska crkva – sa svim svojim slabostima i unutrašnjim izazovima – predstavljala je dokaz uspeha njegovog propovedanja usred iskušenja (2. Korinćanima 2,14).

Osim toga, za Pavla su vernici bili „kadioni prinos čiji je miris, koji se širi na svakom mestu, zapravo spasonosno poznanje Isusa Hrista“ – „Druga poslanica Korinćanima“, u: „Endrjusov biblijski komentar“, urednik Anhel Manuel Rodriguez i dr, str. 1665. originala (2 *Corinthians*, in *Andrews Bible Commentary*, ed. Ángel Manuel Rodríguez et al. [Berrien Springs, MI: Andrews University Press, 2022], p. 1665). Služba treba da privlači ljude Hristu, baš kao što sladunjav miris

ispunjava prostoriju. Međutim, nekima je jevanđelje uvreda, poput mirisa smrti (2. Korinćanima 2,16).

Treći deo: Primena u životu

Služba vođena ljubavlju može dosegnuti one koji žude za nadom. Ova vrsta službe zahteva saosećanje, integritet, iskrenost i vernost Božjim obećanjima. Na kraju, oni koji su se susreli sa Isusom i bili preobraženi Njime postaće poput mirisa koji privlači druge koji traže spasenje. Početna poglavlja Pavlove druge poslanice Korinćanima uvode nas u ovaj tip službe, dok Pavle iznosi dokaze u odbranu sopstvene službe. Na osnovu prvog i drugog poglavlja Druge poslanice Korinćanima, prodiskutujte o sledećim pitanjima u vašem razredu:

1. Zašto su saosećanje i blagodat suštinski važni za službu vođenu ljubavlju? Koje uzore možemo pronaći u Svetom pismu koji ilustruju ove karakteristike?
2. Mnogi od nas ne vole da zavise od drugih. Zašto je važno naučiti da se oslanjamo jedni na druge u našim crkvama?
3. Pavle više puta ističe transparentnost i integritet u svom ophođenju sa crkvama i pojedincima. Zašto je integritet toliko važan u našim međuljudskim odnosima?
4. Koliki je značaj Božjih obećanja u vašem životu? Kako biste prijatelju koji nije vernik objasnili da su Njegova obećanja dostojna poverenja?
5. Navodi se da je Mahatma Gandhi rekao: „Slabi nikada ne mogu da oproste. Praštanje je odlika jakih.“ Zašto je praštanje od suštinske važnosti u našim odnosima, kako unutar, tako i izvan crkve?

POUKA 10

Autentična hrišćanska služba

Prvi deo: Pregled

Ključni tekst: 2. Korinćanima 4,8–10

Središte proučavanja: 2. Korinćanima 3–7

Uvod

Jedan mladi pastor, tek što je završio teološki fakultet, stigao je na svoju prvu službu noseći u ruci debelu fasciklu. Unutra su bila sjajna pisma preporuke – od profesora, bivših pastora i mentora. Ponosno ih je predao crkvenom odboru, verujući da su ona ključ za sticanje poverenja i dokazivanje njegove vrednosti. Nažalost, nakon nekoliko meseci, stvari nisu išle po planu. Njegove propovedi delovale su hladno. Vernici su bili rezervisani. Mnogo se trudio, ali nešto je nedostajalo.

Jednog dana, jedna starija vernica pozvala ga je u svoj dom. Ljubazno je saslušala njegove frustracije, a onda rekla nešto što taj mladi pastor nikada neće zaboraviti: „Nama ne treba pismo koje će nam reći koliko si ti dobar. Nama je potrebno da vidimo Hrista u tebi. Otvori nam svoje srce. Dopusti nam da vidimo kako je Bog tebe promenio – a onda dopusti Bogu da menja nas kroz tebe.“ To je bila prekretnica. Prestao je da pokušava da ostavi dobar utisak i počeo je da otvara svoje srce. Posećivao je domove. Molio se sa ljudima. Plakao je sa njima. Delio je sopstvene borbe. I s vremenom, životi su počeli da se menjaju – ne zbog njegovih diploma, već zato što je Duh delovao kroz iskreno srce.

Od trećeg do sedmog poglavlja Druge poslanice Korinćanima, apostol Pavle usredsređuje svoju poruku na istinsku službu. On podseća Korinćane da se autentična služba ne sastoji od spoljašnjih pisama preporuke ili duhovnog „nastupa“. Naprotiv, reč je o srcima koja su promenjena Božjim Duhom, o propovednicima koji su otvoreni i ranjivi, i o životu koji odražava Božju slavu. Pavle nas poziva u dublje razumevanje službe – službe koja je vođena Duhom, emotivno iskrena i silno preobražavajuća.

Glavne teme pouke za ovu sedmicu

Pouka za ovu sedmicu ističe četiri važne teme:

- 1. Duhovni preobražaj:** Služba vodi ka promenjenim životima delovanjem Svetog Duha.
- 2. Emotivna iskrenost:** Istinska služba uključuje ranjivost i otvorenost srca.
- 3. Moralni integritet:** Oni koji služe su pozvani na svetost i odvajanje od svetovnih kompromisa.
- 4. Pomirenje u odnosima:** Služba teži obnovi narušenih odnosa kroz istinu i blagodat.

Drugi deo: Komentar

1. Kontekst: Pisma preporuke u grčko-rimskom svetu: Kao bogat, kosmopolitski grad u Rimskom carstvu sa etnički i društveno raznolikim stanovništvom, Korint je odražavao vrednosti mediteranskih društava toga doba, naglašavajući čast, stid, status i javno priznanje. Bogati pokrovitelji podržavali su klijente i sticali uticaj, često očekujući javnu pohvalu i lojalnost zauzvrat. Vešti govornici su bili idolizovani. Ljude su privlačili govornici koji su bili rečiti, zabavni i koji su promovisali sami sebe. Mnogi takozvani „superapostoli“ uklapali su se u ovaj kalup.

Pavle je namerno izbegavao svetsku rečitost ili manipulaciju (vidi: 1. Korinćanima 2,1–5). Služio je u slabosti i poniznosti, naglašavajući silu Duha, a ne ljudsku mudrost. Pavlova ponizna služba, ispunjena žrtvom i patnjom, sukobljavala se sa korintskim vrednostima moći, harizme i statusa.

U takvoj klimi, pisma preporuke bila su važna. „Takva pisma bila su dobro poznata u grčko-rimskom svetu i funkcionisala su u pozadini mediteranskih koncepata časti i stida. Putnici su često nosili pisma preporuke koja su im prijatelji napisali kako bi zatražili ljubaznost ili uslugu, kao što su gostoprimstvo, pomoć ili zaposlenje. Pisac pisma bi pohvalio putnika i suštinski tražio od primaoca da veruje njegovom ili njenom sudu o karakteru donosioca pisma. Primaoci pisama preporuke razumeli su svoju obavezu da se prema donosiocu pisma ophode na isti način na koji bi se ophodili prema piscu pisma. Takva pisma su obično uključivala karakteristike zajedničke drugim grčko-rimskim pismima, kao što su uvod, zaključak i pozdravi“ – Derek R. Braun i Vendi Vider sa E. Tod Twistom, „Druga poslanica Korinćanima“, u: „Lexham istraživački komentar“, urednik Džon D. Beri, beleške o 2. Korinćanima 3,1–3, Logos digitalno izdanje (Derek R. Brown and Wendy Widder with E. Tod Twist, *2 Corinthians*, in *Lexham Research Commentary*, ed. John D. Barry [Bellingham, WA: Lexham Press, 2013], notes on 2 Corinthians 3,1–3, Logos digital edition).

Pavle navodi da on nije došao sa bilo kakvim pismima preporuke (2. Korinćanima 3,1), već da se njegovo pismo preporuke moglo „čitati“ u samom postojanju korintske crkve: „Jer ste vi naša poslanica napisana u srcima našima, koju poznaju i čitaju svi ljudi“ (2. Korinćanima 3,2). Služba u Korintu značila je služiti „uzvodno“ – konkretno, protiv kulture opsednute moći, statusom i samopromocijom. Pavle je postavio model službe zavisne od Duha, žrtvene i autentične, koja je izgledala slaba po svetovnim merilima, ali je ukazivala na Hristovu slavu.

2. Duhovni preobražaj: Autentična hrišćanska služba ukorenjena je u Duhu, a ne u ljudskim preporukama, i vodi ka životima promenjenim Duhom. Reči iz 2. Korinćanima 3,1–9 su ključne za Pavlovu viziju autentičnog hrišćanskog vođstva i jevanđeoske službe. Pavle brani svoju službu od kritičara u Korintu koji su bili oduševljeni spoljašnjim preporukama – pismima preporuke, rečitošću, duhovnim isticanjem. Pavle odgovara, ne hvalisanjem, već redefinisanjem same službe: to nije ljudsko, već božansko delo, koje se sprovodi kroz Svetog Duha.

Pavle počinje ukazivanjem na to da pravi dokaz njegove službe nije biografija – to su sami korinćki vernici (2. Korinćanima 3,1-3). Pravi dokaz nije u preporukama, već u promenjenim ljudima. Duh piše po srcu, a ne po papiru. Pavle ilustruje ovu ideju pozivanjem na Deset zapovesti, koje su bile napisane na kamenu. On suprotstavlja ovu sliku delovanju Duha, kroz koga Bog upisuje zavet u naša srca – što je ispunjenje obećanja o novom zavetu koje je nagovešteno u Starom zavetu (uporedi sa: Jeremija 31,33; Jezekilj 36,26.27).

Pavle ne tvrdi da je sam sebi dovoljan; on nije „samoproглашeni“ apostol. Služba nije „po slovu nego po duhu“ (2. Korinćanima 3,6). Sam zakon ubija (kroz razotkrivanje greha); Duh daje život (kroz obnavljanje i blagodat). Sposobnost za službu jeste nešto što Bog daruje, a ne nešto što mi zarađujemo ili nasleđujemo.

U 2. Korinćanima 3,7–9, Pavle upoređuje dve službe: službu smrti nasuprot službi Duha.

Stari zavet (Zakon)	Novi zavet (Duh)
Napisan na kamenu	Napisan u srcima
Donosi osudu	Donosi pravednost
Slava koja bleđi	Slava koja buja
Vodi u smrt	Daje život

Pavle ne potcenjuje zakon niti ga naziva lošim. Zaista, zakon nije loš (a kako bi i mogao da bude kada ga je Bog dao!); naprotiv, on otkriva greh i osuđuje zlo. Duh, kroz Hrista, preobražava i opravdava. Slava službe Duha prevazilazi čak i slavu Mojsijevog blistavog lica na Sinaju. Sva služba mora biti usmerena na Isusa Hrista kako bi privukla ljude u život, pravednost i slavu Hristovu (dalje razrađeno u: 2. Korinćanima 3,18). Strategija bez Duha je samo buka.

3. Emotivna iskrenost: Odeljci 2. Korinćanima 6,11–13 i 2. Korinćanima 7,2–4 otkrivaju jedan od emotivno najbogatijih i pastoralno najranjivijih momenata u Pavlovim pismima. Pavle počinje ovaj deo ličnim, gotovo intimnim apelom: „Neka se naše srce širom otvori“ (2. Korinćanima 6,11 – *ESV*). Pavle nije ni rezervisan ni manipulativan – on komunicira sa otvoreno, jasno i emotivno iskreno. Njegovo „širom otvoreno srce“ odražava duboku ljubav, iako je odnos bio narušen. U gradu poput Korinta, gde su se odnosi često zasnivali na koristi, a javni ugled imao veliku važnost, Pavlova neposredna otvorenost bila je neuobičajena za tadašnju kulturu. On nije izvodio predstavu; on je ogolio svoju dušu. On čezne za uzajamnom ljubavlju, ne kao za nečim što je dužnost, već kao za nečim što je odlika istinskog zajedništva u Isusu Hristu.

Pavle pokazuje da autentična hrišćanska služba nije jednostrana. Ona podrazumeva uvođenje drugih u zajedništvo, a ne samo njihovo podučavanje. Autentična hrišćanska služba takođe stvara prostor za uzajamno poverenje, a ne samo za sprovođenje vođstva „odozgo nadole“. Ona rizikuje odbacivanje, znajući da ljubav ponekad ostaje neuzvrćena. Emotivno izražavanje za Pavla nije predstavljalo slabost – to je bila ljubav oblikovana jevanđeljem.

4. Moralni integritet: Središnja nit u njegovoj viziji autentične službe je moralni integritet. Oni koji služe nisu samo glasnici jevanđelja – oni treba i da ga ovaploće. Njihov život treba da odražava svetost Boga koga objavljuju. Celokupna služba mora da bude ukorenjena u istini i

transparentnosti (2. Korinćanima 4,2). tu nema mesta za manipulaciju, skrivene motive ili razvodnjenu nauku.

Integritet znači živeti dosledno, i u javnosti i privatno. Oni koji služe treba da izbegavaju ustupke, naročito kada se suočavaju sa pritiskom. Svetost nije savršenstvo. Naprotiv, to je doslednost (2. Korinćanima 6,3).

Opomena iz 2. Korinćanima 6,14 se često primenjuje široko, ali njen kontekst se direktno odnosi na poziv da služba bude odvojena. Ne radi se tu o izolovanosti od sveta, već o životu koji je odvojen – primetno različit od obrazaca i vrednosti ovoga sveta. Pavle ne zagovara osuđivački stav, već poziva na radikalnu odanost Bogu umesto svetovnim sistemima vrednosti. Pavle naglašava da se poruka ne može odvojiti od glasnika. Moralni integritet nije stvar izbora – on je suštinski važan za sticanje poverenja, kao i za silu i plodnost u službi.

5. Pomirenje u odnosima: Jedan od najlepših i često zanemarenih aspekata autentične službe je posvećenost pomirenju u odnosima. Služba nije samo proklamovanje istine – ona je i obnavljanje narušenih odnosa, kako između Boga i ljudskog roda, tako i između samih ljudi.

Pavlovo srce u Drugoj poslanici Korinćanima je duboko usmereno na odnose. U srži njegove poruke je služba pomirenja (2. Korinćanima 5,18). Jevanđelje nije samo poruka o praštanju – ono predstavlja i obnovu odnosa između grešnog ljudskog roda i svetog Boga. Sada je svakom verniku poverena ta ista misija. Služba koja ovaploćuje pomirenje uvek će voditi ljude nazad ka Božjem srcu (2. Korinćanima 5,20).

Pavle preklinje Korinćane da odgovore sada – ne samo na poziv jevanđelja, već i na blagodat pomirenja (2. Korinćanima 6,2). Ovde postoji božanska hitnost. Obnova nije nešto što treba odlagati. Svako odlaganje samo pogoršava situaciju. Pomirenje nije samo emocionalno – ono je i misionarsko. Pomiren narod odražava srce Boga koji miri.

Treći deo: Primena u životu

Dok razmatrate 2. Korinćanima 3–7, prodiskutujte o sledećim pitanjima u vašem razredu:

1. U kojim oblastima svog života se osećate slabim ili slomljenim, i kako bi Bog mogao da upotrebi ta mesta da bi pokazao Svoju snagu?
2. Da li težite da sakrijete svoje borbe u službi, ili ih koristite da svedočite o Božjoj blagodati? Objasnite.
3. Kako izgleda integritet u kulturi koja često više vrednuje spoljašnju sliku nego autentičnost?
4. Kako se možemo sačuvati od pravljenja kompromisa sa svetovnim vrednostima u našem svakodnevnom životu i u vođstvu?
5. Čemu nas Pavlov primer uči o rešavanju narušenih odnosa u službi?
6. Zašto je pomirenje toliko ključno u jevanđelju? Kako bi to trebalo da utiče na naš pristup konfliktima?
7. Kako istina i blagodat mogu da deluju zajedno u isceljenju međuljudskih odnosa?

POUKA 11

Hrišćansko upravljanje i misija

Prvi deo: Pregled

Ključni tekst: 2. Korinćanima 8,9

Središte proučavanja: 2. Korinćanima 8–9

Uvod

Jedna mlada preduzetnica, Maja, osnovala je jednu malu tehnološku firmu usredsređenu na zdravlje zajednice. Njen tim je bio malobrojan, sredstva su bila ograničena, a budućnost neizvesna, ali su duboko verovali u svoju misiju.

Tokom njihovog prvog profitabilnog kvartala, umesto da sve ponovo investira u rast kao što to čini većina novih malih firmi, Maja je predložila da doniraju jedan deo neprofitnoj organizaciji koja pomaže siromašnim školama da dobiju pristup sredstvima za mentalno zdravlje. Njen tim je bio neodlučan. „Zar ne bi trebalo da sačekamo dok ne postanemo stabilniji?“, upitao je jedan od njih.

Maja je odgovorila: „Ako dajemo samo onda kada je to lako, da li je to zaista velikodušnost? Hajde da prednjačimo sa svrhom, a ne samo radi profita.“

Firma je dala prilog. To nije bio ogroman iznos, ali je bio značajan. Mesecima kasnije, ta donacija je otvorila neočekivana vrata – nova partnerstva, medijsku pokrivenost, pa čak i jednog velikog investitora koga su privukle njihove vrednosti.

Ova priča odražava suštinu osmog i devetog poglavlja Druge poslanice Korinćanima: velikodušnost nije u čekanju dok ne budete „spremni“ – ona je u pouzdanju u Boga, davanju od onoga što imate i posmatranju kako On to umnožava za druge, i za vas.

Glavne teme pouke za ovu sedmicu

Hrišćansko upravljanje leži u srcu pouke za ovu sedmicu koja će se fokusirati na tri važne teme pronađene u osmom i devetom poglavlju Druge poslanice Korinćanima:

- 1. Velikodušnost kao izraz Božje blagodati.** Makedonci su davali radosno uprkos nevoljama, pokazujući da pravo davanje dolazi iz srca, a ne iz izobilja (2. Korinćanima 8,1–5).

2. **Hristos, uzor velikodušnosti.** On se odrekao svog bogatstva kako bi druge duhovno obogatio.
3. **Finansijski integritet je važan.** Pavle osigurava odgovornost u rukovanju priložima kako bi zaštitio sve uključene.

Drugi deo: Komentar

1. Kontekst: Korint kao trgovački centar: Grad Korint je bio strateški smešten na prevlaci koja je povezivala kopnenu Grčku sa Peloponezom. Roba iz Evrope i Azije prolazila je kroz njega, čineći ga centrom trgovine i bogatstva. Grad su ponovo podigli Rimljani, 44. godine pre nove ere, i naselili ga onima koji su bili oslobođeni, kao i trgovcima i preduzetnicima, što je doprinelo snažnom rimskom uticaju i raznolikom ekonomskom okruženju. Kao što je primetio Džerom Marfi-O’Konor, teolog i stručnjak za Novi zavet: „Prvi kolonisti su bili bivši robovi iz Grčke, Sirije, Judeje i Egipta kojima je sve bilo na raspolaganju. Počeli su tako što su pljačkali grobnice da bi preživeli, ali je to mesto imalo toliki ekonomski potencijal da se u narednih pedeset godina izvestan broj građana obogatio“ – Džerom Marfi-O’Konor, „Korint“, u: „The New Interpreter’s biblijski rečnik“, urednik K. Dub Sejkensfeld, tom 1, str. 733. originala (Jerome Murphy-O’Connor, *Corinth*, in *The New Interpreter’s Dictionary of the Bible*, ed. K. Doob Sakenfeld [Nashville: Abingdon, 2006], vol. 1, p. 733).

Najčešće valute u Korintu bili su rimski novčići, naročito denari i sesterci, ali su se koristili i grčki novčići (poput drahmi). Novčići su pravljeni od plemenitih metala (srebra, bronz i povremeno zlata), a njihova vrednost je bila zasnovana na težini i sadržaju metala. Trgovina je uključivala ne samo novčiće već i sisteme trampe i kredita, posebno u većim transakcijama ili između strana koje su imale poverenja jedna u drugu. Neformalno bankarstvo je bilo uobičajeno: menjači novca i zajmodavci radili su na pijacama ili hramovima, nudeći zajmove i razmenu valuta. Kamatne stope su mogle biti visoke, a dug je mogao da dovede do ropstva, što je naročito važilo za nižu klasu. Hramovi su ponekad funkcionisali kao finansijski centri, gde su ljudi deponovali novac ili obezbeđivali zajmove.

Između bogatih i siromašnih u Korintu postojao je ogroman jaz. Poznata poslovice, koju je citirao grčki geograf Strabon (a na nju se pozivao i rimski pesnik Horacije), dobro sažima etos Korinta tokom ovog vremena: „Plovidba do Korinta nije za svakoga“, što je značilo da su samo najčvršći opstajali u gradu (vidi: „The New Interpreter’s biblijski rečnik“, tom 1, str. 734. originala).

Bogati trgovci i zemljoposednici živeli su u luksuzu, dok su mnogi drugi – radnici, zanatlije i robovi – živeli sa mnogo manje sredstava. Rana crkva u Korintu verovatno je imala i bogate pokrovitelje i siromašnije članove, zbog čega su pitanja jednakosti i velikodušnosti (kao u 2. Korinćanima 8–9) bila toliko relevantna. U grčko-rimskoj kulturi, davanje je često bilo povezano sa čašću i reciprocitetom: čovek je davao da bi stekao naklonost, a ne iz nesebične ljubavi. Pavlov poziv na požrtvovano davanje zasnovano na blagodati u Drugoj poslanici Korinćanima bio je u radikalnoj suprotnosti sa ovom preovlađujućom praksom. On je opominjao Korinćane da ne daju radi koristi ili statusa, već iz ljubavi, iz jednakosti i iz velikodušnosti slične Hristovoj.

2. Velikodušnost kao izraz Božje blagodati: Pavle započinje sa usredsređivanjem na hrišćansko upravljanje koristeći crkve u Makedoniji kao primer velikodušnosti, najverovatnije misleći na zajednice u Filipima, Solunu i Veriji (2. Korinćanima 8,1–5). Izdašni darovi u ovim crkvama nisu

bili rezultat toga što su članovi po prirodi bili velikodušni ili bogati. Umesto toga, Pavle ukazuje na Božju blagodat koja deluje u njima (2. Korinćanima 8,1). Čak i u teškim iskušenjima i siromaštvu, oni su bili preplavljeni radošću i davali su velikodušno (2. Korinćanima 8,3–5).

Ovakav kontekst postavlja ton za temu velikodušnosti. Velikodušnost nije samo odluka koju treba doneti – to je odgovor na božansku blagodat. Makedonci nisu davali zato što su bili pod pritiskom ili zato što je davanje činilo da izgledaju kao dobri hrišćani. Njihovo davanje je bilo dragovoljno i radosno, podrazumevalo je žrtvu i bilo podstaknuto zahvalnošću i ljubavlju. Takva vrsta davanja nema smisla po svetovnim standardima – ona odražava srce promenjeno i motivisano blagodaću, a ne ekonomijom ili obavezom. Prava velikodušnost izvire iz života predatog Bogu. Kada su ljudi u potpunosti Njegovi, njihovi resursi prirodno slede. Blagodat preusmerava naše prioritete, čineći davanje ne samo činom milosrđa, već činom obožavanja.

Pavle davanje naziva „blagodaću“ – koristeći istu reč koju koristi za duhovne darove i Božju nezasluženu naklonost (*charis*). On time poručuje da velikodušnost nije samo dužnost; to je duhovni čin za koji nas Bog osposobljava.

3. Hristos, uzor velikodušnosti: Pavlov apel vernicima u Korintu zasnovan je na Hristovoj spremnosti da sebe preda za nas dok smo još bili otuđeni od Boga. Velikodušnost za hrišćanina nije stvar bogatstva – to je stvar obožavanja. Ne radi se o krivici ili pritisku – radi se o blagodati. Dok doživljavamo nezasluženu Božju velikodušnost u Isusu Hristu, pokrenuti smo da odražavamo tu blagodat dajući slobodno, radosno i požrtvovano.

Hristos kao model velikodušnosti jedna je od najdubljih tema u osmom i devetom poglavlju Druge poslanice Korinćanima. Pavle ne podučava samo o davanju – on ga duboko ukorenjuje u jevanđelje. Centralni stih je 2. Korinćanima 8,9, koji kaže: „Jer znate blagodat Gospoda našega Isusa Hrista da, bogat budući, vas radi osiromaši, da se vi Njegovijem siromaštvom obogatite.“ Ovaj stih je teološko uporište Pavlovog apela.

„Budući bogat.“ Ova fraza se odnosi na Hristovu preegzistentnu slavu – Njegov božanski status, večnu zajednicu sa Ocem i nebeska bogatstva.

„Osiromaši.“ Isus je ispraznio sebe, ne samo tako što je postao čovek, već i podnošenjem odbacivanja, patnje i, na kraju, krsta (Filibljanima 2,6–8).

„Da se vi... obogatite.“ Kroz Njegovu žrtvu stičemo duhovna bogatstva: praštanje, pravednost, usvojenje, večni život.

Pavlova poenta je jasna. Velikodušnost nije u novcu – ona je u samopredanoj ljubavi. A niko nije dao više od Isusa. Pavle ne manipuliše Korinćanima da bi dali; on ih poziva da dopuste da njihova ljubav odražava Hristovu ljubav.

Prava velikodušnost je dokaz preobraženog srca, oblikovanog primerom Isusove požrtvovane ljubavi. Dobrovoljno i radosno davanje odražava Isusa Hrista (2. Korinćanima 9,7). Baš kao što je Isus dao sebe spremno i radosno radi nas (Jevrejima 12,2), vernici su pozvani da daju u istom duhu – ne iz osećaja krivice, već iz radošću ispunjene blagodati. Pavle podseća Korinćane da kada dajemo poput Hrista, mi ne bivamo oštećeni – već nas Bog opskrbljuje svojom blagodaću. Isti onaj Bog koji nam je podario Isusa Hrista, naš najveći dar, veran je da nam podari i ono što nam je potrebno da bismo bili velikodušni.

4. Finansijski integritet je važan: Pored poziva na velikodušnost, Pavle je duboko zabrinut za to kako se rukuje novcem koji je dat za pomoć crkvi u Jerusalimu koja se bori sa teškoćama. U 2.

Korinćanima 8,18–21 on veoma transparentno objašnjava sistem finansiranja: „Poslamo pak s njim i brata, kojega je pohvala u jevanđelju po svijem crkvama. A ne samo to, nego je i izabran od crkava da ide s nama u ovu blagodat u kojoj mi služimo za samoga Gospoda slavu i vašu dobru volju: čuvajući se toga da nas ko ne pokudi za ovo obilje u kome mi služimo, i promišljajući za dobro ne samo pred Bogom nego i pred ljudima.“

Pavle u 2. Korinćanima 8,18–21 dokazuje da su dostojnost poverenja i transparentnost dve važne vrednosti u izgradnji Božjeg carstva. Ove dve osobine osiguravaju da se sve radi na način koji je iznad svakog prigovora. Štaviše, one pokazuju odgovornost pred Bogom i ljudima, i, na kraju, štite misiju – pa i samog Pavla – od bilo kakve sumnje u zloupotrebu.

Pavlov primer je model proaktivnog integriteta. Pavle ne čeka da se pojave pitanja; on gradi kredibilitet od samog početka. Pavle bira više ljudi sa dokazanim karakterom da nadgledaju prikupljanje darova. Oni nisu samo kvalifikovani – oni su poznati po svom integritetu i posvećenosti jevanđelju. Njihov karakter gradi poverenje u sam proces i obezbeđuje deljenje odgovornosti. U Pavlovim očima, rukovanje novcem – naročito novcem datim za Božje delo – nije neki usputan zadatak. To je sveta odgovornost. Božjim resursima se mora upravljati na način koji Njega proslavlja. Integritet u finansijama nije samo izbegavanje prevare; radi se o očuvanju kredibiliteta jevanđelja i izgradnji poverenja u zajednici.

Jedan od ključnih razloga zašto ljudi oklevaju da daju jeste nedostatak poverenja – plaše se da bi njihov novac mogao da bude zloupotrebljen. Pavle se direktno bavi ovim strahom. Ističući transparentnost i odgovornost, on krči put većoj velikodušnosti, jer ljudi mogu davati sa poverenjem.

Pavle razume da finansijski integritet nije samo stvar lične savesti (2. Korinćanima 8,21), već stvar javnog svedočanstva.

Treći deo: Primena u životu

Prodiskutujte sa svojim razredom o sledećim pitanjima dok razmatrate osmo i deveto poglavlje Druge poslanice Korinćanima u svetlu pouke za ovu sedmicu. Pitanja u nastavku su osmišljena da podstaknu lično promišljanje, razmenu mišljenja unutar razreda i praktičnu primenu, usredsređujući se na ključne teme blagodati, velikodušnosti, finansijskog integriteta i davanja po ugledu na Isusa Hrista.

1. Pavle kaže da je davanje „blagodat“. Kako ovo shvatanje menja način na koji razmišljamo o velikodušnosti?
2. Koji su neki od razloga zbog kojih oklevamo da dajemo, čak i kada to možemo?
3. Kako u sopstvenom životu balansirate između mudrog upravljanja resursima i velikodušnog davanja?
4. Pročitajte 2. Korinćanima 9,6.7. Šta znači biti darodavac koji „rado“ [„dragovoljno“ – Daničić, Karadžić] daje, i kako možemo da negujemo takvo srce?
5. Šta Pavle misli pod tim da „Bog ljubi onoga koji rado daje“? Zašto je stav bitan prilikom davanja?

6. Koji je to jedan praktičan korak koji možete preduzeti ove sedmice kako biste dali na način koji odražava Božju blagodat?

POUKA 12

Suočavanje sa lažnim učiteljima

Prvi deo: Pregled

Ključni tekst: 2. Korinćanima 10,4

Središte proučavanja: 2. Korinćanima 10–12

Uvod

Zamislite da planinarite na nepoznatim planinama u maloj grupi. Teren je nepristupačan, magla gusta, a vi niste sigurni kuda vodi staza. Odjednom se pojavljuje samouveren čovek. Odeven je kao čuvar parka, ima voki-toki, pa čak nosi i mapu. Kaže vam: „Vi idete pogrešnim putem. Pratite mene – ja znam prečicu.“

Laknulo im je, i grupa kreće za njim. On hoda autoritativno, priča priče o prošlim spasavanjima i čini se da poznaje svaki uspon i krivinu. Ali posle nekih sat vremena, staza postaje uža, opasnija, i ništa ne izgleda kako treba. Neko proverava svoj GPS i shvata da vas vaš vodič ne vodi ka bezbednosti. On vas vodi sve dublje u divljinu.

Svakako, delovao je uverljivo. I zvučao je uverljivo. Ali on nije bio vodič – bio je prevarant. A posledice daljeg praćenja njega mogle su da budu smrtonosne.

Pavle se bavi istim ovim problemom u 2. Korinćanima 10–12. Lažni učitelji su se uvukli u crkvu, predstavljajući se kao apostoli, govoreći sa harizmom i autoritetom. Ali oni su propovedali drugačijeg Isusa i odvodili su ljude od istine.

Pavlov odgovor nije samo pokušaj da odbrani sebe, već da zaštiti crkvu od duhovne štete koju bi joj mogli naneti prevaranti, koji su izgledali i zvučali uverljivo, ali nisu bili ono za šta su se predstavljali.

Glavne teme pouke za ovu sedmicu

Ove sedmice će biti istaknute i razmatrane tri važne teme iz 2. Korinćanima 10–12, dok svoju pažnju budemo usmeravali ka pitanju kako treba da se nosimo sa duhovnim prevarantima i lažnim učiteljima. Teme su sledeće:

1. **Odbrana apostolskog autoriteta:** Pavle počinje da brani svoju službu, odgovarajući na optužbe da je hrabar na rečima, ali slab uživo (2. Korinćanima 10,1.2.10).
2. **Opasnost od lažnih apostola:** Pavle izražava zabrinutost zbog činjenice da je korinška crkva zavedena na stranputicu, da je zastranila od čiste odanosti Isusu Hristu (2. Korinćanima 11,2.3).
3. **Duhovno ratovanje:** Pavle naglašava da njegovo oružje nije svetovno već duhovno, posедуjući „božansku silu za rušenje utvrđenja“ (2. Korinćanima 10,4 – *ESV*).

Drugi deo: Komentar

1. Kontekst: Javno besedništvo u Korintu prvog veka nove ere: U prvom veku, crkva u Korintu bila je mlada, šarenolika zajednica u bogatom, nemoralnom i filozofski nastrojenom grčkom gradu. Kao velika luka, Korint je privlačio bujicu religioznih ideja, učitelja i filozofija. U takvom okruženju bilo je uobičajeno da popularni grčki učitelji – naročito retoričari, filozofi i sofisti – zarađuju za život naplaćujući bogatoj publici predavanja, privatne časove ili mentorstvo. Vrednost učitelja često se merila njegovim honorarom; Protagora je skupo naplaćivao svoje usluge, a Isokrat je vodio elitnu školu u kojoj su učenici plaćali značajne sume za školarinu. Ugled je bio od presudne važnosti, te su učitelji poput Gorgije priređivali raskošne javne besede pred narodom da bi privukli učenike spremne da plate. Čak je i Dion Hrizostom kritikovao takve ličnosti, rekavši: „Oni su kao glumci na sceni, ne nastupaju radi istine, već radi srebra i aplauza“ („Besede“, 32.11).

Retorička moć često se povezivala sa muževnošću i muškom snagom. „Svaki čovek koji je težio liderskoj poziciji u rimskom svetu prvog veka bio bi podvrgnut gotovo neprekidnoj proceni svoje muževnosti od strane slušalaca i rivala“ – Dženifer Larson, „Pavlova mužkost“, u: „Žurnal biblijske literature“, tom 123, broj 1 (2004. godina), str 87. originala (Jennifer Larson, *Paul's Masculinity*, in *Journal of Biblical Literature*, vol. 123, no. 1 [2004], p. 87).

U takvom okruženju, Pavle se suočio sa protivljenjem lažnih učitelja u Korintu. Ovi jevrejsko-hrišćanski misionari, koje je Pavle podrugljivo nazivao „superapostolima“ [„preveliki apostoli“ – Daničić, Karadžić] (2. Korinćanima 11,5, 2. Korinćanima 12,11), napadali su Pavla zbog nedostatka govorničkih veština, zbog njegovih stradanja i odbijanja da naplaćuje svoje pouke – što ga je, prema grčkim standardima, činilo neubedljivim. Lažni učitelji promovisali su legalističko jevanđelje zasnovano na delima, razmetali se duhovnim iskustvima i nosili pisma preporuke kako bi podigli svoj rejting. Njihov uticaj ugrožavao je čistotu jevanđelja, podstičući crkvu da sudi vođama prema spoljašnjem uspehu, a ne prema poniznosti nalik Hristovoj. Pavle se namerno suprotstavljao ovom uticaju tako što je radio kao zanatlija, praveći šatore (Dela apostolska 18,3) i propovedao bez novčane naknade (2. Korinćanima 11,7–9), iako su neki to smatrali znakom slabosti. Pavle je podsećao Korinćane da su, za razliku od njega, ti lažni učitelji bili oni koji su ih iskorišćavali (2. Korinćanima 11,20).

2. Odbrana apostolskog autoriteta: U desetom i jedanaestom poglavlju Druge poslanice Korinćanima, Pavle strastveno brani svoj apostolski autoritet i službu od kritika i lažnih učenja. U desetom poglavlju Druge poslanice Korinćanima, Pavle se osvrće na optužbu da su „poslanice teške i jake, a kad je tijelom pred nama, slab je, i riječ njegova ne valja ništa“ (2. Korinćanima 10,10), tvrdeći da njegov autoritet dolazi direktno od Isusa Hrista, a ne iz njegove sopstvene snage ili mudrosti. On naglašava da njegovo hvaljenje nije iz ponosa, tvrdeći da će se „hvaliti samo u

granicama onoga što mu je Bog odmerio da dopre i do vas“ (2. Korinćanima 10,13 – *ESV*). Pavle objašnjava da se ne hvali stvarima koje su izvan okvira njegove misije, niti se upoređuje sa drugima. Naprotiv, njegov autoritet je definisan Božjom voljom, i svako priznanje koje dobije služi svrsi unapređenja jevanđelja u oblastima koje mu je Bog dodelio (2. Korinćanima 10,15.16). Iako ga neki mogu smatrati poniznim uživo, njegova pisma odražavaju ozbiljnost njegove misije i on je spreman da odlučno deluje kada je to potrebno (2. Korinćanima 10,11).

U jedanaestom poglavlju Druge poslanice Korinćanima, Pavle izražava svoju „ljubomoru“ [„revnost“ – Daničić, Karadžić] prema Korinćanima – jednu duboku, zaštitničku ljubav, plašeci se da bi ih lažni apostoli mogli zvesti (2. Korinćanima 11,2.3). Ovi lažni apostoli se maskiraju u „sluge pravde“ (2. Korinćanima 11,15). U stvarnosti, oni su opasni obmanjivači. Pavle upozorava da su takvi pojedinci poput sotone, koji se pretvara u „anđela svetla“ (2. Korinćanima 11,14 – u 2. Korinćanima 11,3, on je već spomenuo zmijinu prevaru Eve), i njihova učenja izvrću istinu jevanđelja. On poziva Korinćane da budu budni i pronicljivi, podsećajući ih da je njegova sopstvena služba utemeljena na integritetu i Hristovoj istini, što je u oštroj suprotnosti sa lažima „prevarljivih poslenika“ (2. Korinćanima 11,13).

3. Opasnost od lažnih apostola: U jedanaestom poglavlju Druge poslanice Korinćanima, Pavle se bavi opasnošću koju predstavljaju lažni apostoli, naglašavajući teme pobožne ljubomore (revnosti), izvrtanja istine jevanđelja i obmane duhovnih vođa. On počinje izražavanjem svoje duboke zabrinutosti za Korinćane, strahujući da su oni zavedeni na stranputicu od iskrene odanosti Isusu Hristu (2. Korinćanima 11,2.3). Pavle upozorava na one koji propovedaju drugačijeg Isusa ili drugačije jevanđelje, pozivajući Korinćane da ostanu verni učenjima koja su prvobitno primili (2. Korinćanima 11,4). On direktno proziva ove lažne apostole, opisujući ih kao „prevarljive poslenike“ koji se maskiraju u istinske predstavnike Isusa Hrista (2. Korinćanima 11,13), idući čak dotle da upozorava da se i sam sotona može pojaviti kao „anđeo svetla“ (2. Korinćanima 11,14).

U upečatljivom kontrastu, Pavle sarkastično preuzima ton svojih protivnika, razotkrivajući njihovu bezumnost i hvaleći se sopstvenim stradanjima radi Hrista (2. Korinćanima 11,21–30). Čineći to, on razotkriva prevrtljivu prirodu ovih lažnih učitelja, pokazujući kako je njihova samopromocija u oštroj suprotnosti sa autentičnom žrtvom i slabošću koju Pavle dobrovoljno prihvata u svojoj službi. Nadalje, u dvanaestom poglavlju Druge poslanice Korinćanima Pavle pripoveda o viziji Neba, ali to umanjuje, odbijajući da se hvali (2. Korinćanima 12,1–6). On govori o „žalcu u telu“ koji mu je dat da bi ga održao poniznim, pokazujući da se Božja sila u slabosti „pokazuje sasvim“ (2. Korinćanima 12,7–10). Pavle podseća Korinćane da je pokazao znake pravog apostola kroz strpljenje, znake, čuda i moćna dela (2. Korinćanima 12,12), suprotstavljajući svoje nesebične pobude pobudama lažnih učitelja. On izražava duboku želju da ih izgrađuje, a ne da im bude na teretu, ističući svoju iskrenu brigu za crkvu i svoju posvećenost njihovom duhovnom blagostanju (2. Korinćanima 12,14–18).

4. Duhovno ratovanje: U 2. Korinćanima 10,4, Pavle naglašava da se bitka sa kojom se suočava ne vodi svetovnim oružjem, već duhovnim, koje ima „božansku silu za rušenje utvrđenja“ [„na raskopavanje gradova“ – Daničić, Karadžić]. Ovaj odlomak ističe koncept duhovnog ratovanja, u kome neprijatelj nije ljudski niti ovozemaljski, već je duhovne prirode – manifestovan u silama tame i obmane koje nastoje da potkopaju istinu jevanđelja. Pavle ne misli na fizičke bitke ili zemaljske borbe, već na nevidljivu bitku u koju su vernici uključeni dok nastoje da žive prema Božjoj istini u svetu punom suprotstavljenih ideologija i lažnih učenja. U 2. Korinćanima 11,13, Pavle skreće pažnju na lažne apostole i njihova učenja, opisujući ih kao „prevarljive poslenike koji se pretvaraju da su Hristovi apostoli“, koji izvrću istinu jevanđelja i odvođe ljude na stranputicu.

Ovi lažni učitelji su deo utvrđenja koja Pavle nastoji da sruši. Njihovi varljivi argumenti i učenja su poput tvrđava koje se protive Hristovoj istini i drže ljude u duhovnom ropstvu.

Fraza „božanska sila“ u 2. Korinćanima 10,4 naglašava činjenicu da snaga iza ovog duhovnog oružja dolazi isključivo od Boga, i ono je efikasno jer je u skladu sa Njegovim božanskim autoritetom i svrhom. Pavlovo spominjanje uništavanja neprijateljskih utvrđenja odnosi se na raskrinkavanje duboko ukorenjenih argumenata, ideologija i obrazaca razmišljanja koji se protive Božjoj istini. U kontekstu njegove službe, takvo raskrinkavanje obuhvata i suočavanje sa lažnim apostolima i njihovim učenjima koja promovišu „drugog Isusa“ i „drugačije jevanđelje“ (2. Korinćanima 11,4). Ovi lažni apostoli koriste manipulaciju i obmanu da podriju istinitu Hristovu poruku, a Pavle prepoznaje da takve laži stvaraju duhovna utvrđenja u umovima vernika. Ta utvrđenja su metaforička i predstavljaju obrasce razmišljanja i poglede na svet koji vode do duhovnog ugnjetavanja i drže pojedince u ropstvu greha.

Treći deo: Primena u životu

Prodiskutujte sa svojim razredom o pitanjima koja slede, imajući na umu sve što smo naučili o 2. Korinćanima 10–12.

1. Pavle naziva davanje „blagodaću“. Kako ovo shvatanje menja način na koji razmišljamo o velikodušnosti?
2. Koji su neki savremeni primeri „drugog Isusa“ ili „drugačijeg jevanđelja“ iz 2. Korinćanima 11,4? Kako možemo da prepoznamo kada neko izvrće istinu?
3. U 2. Korinćanima 10,7.10, Korinćani su sudili Pavlu na osnovu spoljašnjeg izgleda i govora. Zašto je opasno suditi o duhovnom autoritetu samo na osnovu harizme, izgleda ili govorničkih veština?
4. Kako izgleda pravi duhovni autoritet prema Pavlu? Po čemu se on razlikuje od svetovnog vođstva?
5. U 2. Korinćanima 10,3–5, Pavle govori o rušenju argumenata i zarobljavanju misli. Kako danas možemo aktivno da čuvamo svoj um i uverenja od lažnog učenja?
6. Zašto mislite da je Pavle izabrao da istakne svoja stradanja umesto svojih duhovnih iskustava? Šta nas njegova odluka uči o procenjivanju vođa?
7. Zašto ljudi ponekad tolerišu, ili čak obožavaju, lažne učitelje? Šta to čini lažno učenje tako privlačnim?
8. Da li ste se ikada susreli sa lažnim učiteljem ili zavodljivim učenjem? Šta se tada dogodilo? Kako ste prepoznali jedno ili drugo, i šta ste naučili iz tog iskustva?

POUKA 13

Blagodat, ljubav i zajedništvo

Prvi deo: Pregled

Ključni tekst: 2. Korinćanima 13,13

Središte proučavanja: 2. Korinćanima 13,11–13

Uvod

Zamislite da ste na aerodromu i opraštate se od bliskog prijatelja ili voljene osobe. Proveli ste značajno vreme zajedno – možda ste čak i prevazišli neke izazove. Dok vaš prijatelj ili voljena osoba upravo treba da prođe kroz obezbeđenje, on ili ona se okreće da kaže nešto, možda samo nekoliko reči. Ali to je nešto što ćete pamtiti dugo nakon što avion poleti.

Možda je to bilo:

„Čuvaj se.“

„Nastavi da radiš ono što voliš.“

„Ne zaboravi – verujem u tebe.“

Poslednje reči ostaju u sećanju. One mogu da budu kratke, ali često prenose najdublje emocije, najhitnije podsetnike ili srž poruke koju govornik želi da zadrži uz sebe.

Apostol Pavle često završava svoje poslanice u Novom zavetu na sličan način. Nakon poglavlja ispunjenih poučavanjem, popravljanjem, odbranom, ohrabrenjem i naukom, Pavle se ne odjavljuje tek onako, usput. Njegove poslednje reči su ispisane su s jasnom namerom i često su to sažete izjave o blagodati, ljubavi i zajedništvu, što predstavlja samu suštinu jevanđelja i hrišćanske zajednice.

Pavle ne završava svoje poslanice samo reda radi; on blagosilja, ponovo potvrđuje i iznova usmerava svoje čitaoce na ono što je najvažnije. Dakle, kada proučavamo završetke Pavlovih pisama – naročito 2. Korinćanima 13,11–13 – mi ne čitamo samo učtive pozdrave. Mi čujemo eho Pavlovih otkucaja srca, i što je možda još važnije, otkucaje srca samoga Boga.

Glavne teme pouke za ovu sedmicu

U pouci za ovu sedmicu usredsređićemo se na tri ključna koncepta iz 2. Korinćanima 13,11–13 koji se mogu naći u Pavlovim zaključnim rečima korintskoj crkvi:

1. **Blagodat je polazna tačka.** Ona je takođe Isusov dar.
2. **Ljubav je pokretačka sila koja održava.** Ljubav je takođe Božja priroda.
3. **Zajedništvo je ishod odnosa.** Isto tako, zajedništvo je delo Svetog Duha, koje je od suštinske važnosti za zdravu hrišćansku zajednicu.

Drugi deo: Komentar

1. Kontekst: Praksa pisanja pisama: U doba nastanka Novog zaveta, pisanje pisama je bilo uobičajeno i suštinsko sredstvo komunikacije, naročito u grčko-rimskom svetu, gde su ličnosti poput filozofa, učitelja i vođa često slale pisma koja su sledila standardni obrazac pisanja pisma: pozdrav, zahvaljivanje, telo pisma i zaključak. Pavle je usvojio ovu strukturu, ali ju je ispunio dubokim teološkim i pastoralnim značenjem. On je obično diktirao svoja pisma pisaru (*amanuensis*) i zatim ih slao preko poverljivih glasnika, kao što su bili Timotije ili Fiva (*Phoebe*).

Pavlovi pozdravi često su spajali jevrejske i grčke običaje („blagodat i mir“), a njegovi zaključci su bili više od opraštanja – oni su odražavali njegovu brigu, duhovne prioritete i odnos sa primaocima. U 1. Korinćanima 16,19–24, Pavle završava pozdravima od drugih crkava, ličnim potpisom kojim potvrđuje pismo, strogim upozorenjem za one koji ne vole Hrista, i srdačnim blagoslovom, naročito ističući blagodat i svoju neprestanu ljubav prema Korinćanima.

Nasuprot tome, 2. Korinćanima 13,11–13 završava se nežnijim opomenama da se usmere ka radosti, jedinstvu i miru, kulminirajući snažnim blagoslovom od trojedinog Božanstva: „Blagodat Gospoda Isusa Hrista i ljubav Boga i zajednica Svetoga Duha neka bude sa svima vama“ (2. Korinćanima 13,13). Ovi završeci prikazuju Pavlovu jedinstvenu mešavinu doktrine i lične povezanosti, pretvarajući završne reči njegovih pisama u trajna duhovna ohrabrenja, usredsređujući se na blagodat, ljubav i zajedništvo.

2. Blagodat je polazna tačka: U 2. Korinćanima 13,11–13, Pavle zaključuje svoju poslanicu snažnim i teološki bogatim blagoslovom, stavljajući naročit naglasak na temu blagodati. On počinje blagoslov sa „blagodat Gospoda našega Isusa Hrista“, ističući blagodat kao temeljni element hrišćanskog života. Ova blagodat, izražena kroz Hristovo predavanje sebe (kao što je ranije viđeno u 2. Korinćanima 8,9), omogućava obnovu, jedinstvo i mir unutar problematične korintske crkve.

Pavlova odluka ne završi svoje pismo Korinćanima ukorom, već blagodaću odražava njegovo duboko pastirsko srce, a takođe odražava i način na koji on završava skoro sva svoja pisma. Na primer, poslanice Rimljanima (Rimljanima 16,20), Galatima (Galatima 6,18) i Filibljanima (Filibljanima 4,23) sve se završavaju sličnim apelima na trajnu prisutnost Hristove blagodati koja podupire verne. U 2. Korinćanima 13,11–13, blagodat vodi u ljubav (od Boga Oca) i zajedništvo (kroz Svetoga Duha), oformljujući strukturu koja obuhvata puni opseg božanskog odnosa. Za Pavla, blagodat nije samo teološki koncept, već živa sila koja ujedinjuje vernike sa Bogom i jedne sa drugima. Stoga je apostol dosledno koristi kao poslednju reč u svojim pismima kako bi podsetio crkvu da je blagodat ta koja spasava, održava i osnažuje hrišćansku zajednicu.

3. Ljubav je pokretačka sila koja održava: Pavle završava svoju poslanicu (2. Korinćanima 13,11–14) pozivom na jedinstvo i mir, kulminirajući jednim od najbogatijih blagoslova u Novom zavetu. Središnja tema u ovom odlomku je ljubav, naročito kao izraz Božje prirode. U 2. Korinćanima 13,13, Pavle stavlja „ljubav Boga“ – kao ključni deo vernikovog doživljaja Boga – pored blagodat i zajedništva. Ova ljubav nije neko maglovito osećanje, već sama suština onoga ko Bog jeste – izvor i spasenja i života hrišćanske zajednice. Ta ljubav podupire opomene u 2. Korinćanima 13,11, u kojima se vernici ohrabruju da teže obnovi, da teše jedni druge, da budu jedne misli i da žive u miru. Ove zapovesti članovima crkve moguće su samo kada su članovi prvo utemeljeni u samopožrtvovanoj, pomirujućoj ljubavi koja dolazi od Boga.

Pavle dosledno naglašava ovu temu pomirenja na kraju svojih pisama. U Rimljanima 15,30, on apeluje na crkvu „ljubavlj Duha“ da se zajedno bore u molitvi, pokazujući da je ljubav pokretačka snaga, čak i u duhovnom radu.

U Efescima 6,23.24, Pavle završava sa: „Mir braći i ljubav s vjerom od Boga oca i Gospoda Isusa Hrista“, a zatim dodaje: „Blagodat sa svima koji ljube Gospoda našega Isusa Hrista ljubavlju večnom i neraspadljivom“ (*ESV*). Ovde je ljubav božanska po poreklu, a ljudska po odgovoru – kao odraz Božje sopstvene ljubavi podarene verniku. Slično tome, u 1. Solunjanima 3,12, Pavle se moli: „A vas Gospod da umnoži, i da imate izobilnu ljubav jedan k drugome i k svima, kao i mi k vama“, ponovo povezujući ljubav i sa Božjim delom i sa svedočanstvom crkve.

U trinaestom poglavlju Druge poslanice Korinćanima, dakle, Pavle ne samo da se oprašta od vernika, već on tu sažima celokupno jevanđelje. „Ljubav Boga“ je izvor „blagodat Isusa Hrista“ i „zajednice Svetoga Duha“. Samo u ovoj poslanici Pavle koristi formulu trojedinog Božanstva „u epilogu da bi istakao prepoznatljive uloge Božanstva u delu spasenja“ – „Druga poslanica Korinćanima“, u: „Endrjusov biblijski komentar“, urednik Anhel Miguel Rodriguez i dr, str. 1685. originala (*2 Corinthians*, in *Andrews Bible Commentary*, ed. Ángel Manuel Rodríguez et al. [Berrien Springs, MI: Andrews University Press, 2022], p. 1685). Ljubav je suštinska odlika Boga koji seže ka nama s blagodaću i ujedinjuje vernike u zajedništvu. Završavajući svoju poslanicu ovim trostrukim blagoslovom, Pavle podseća Korinćane – koji su bili podeljena i problematična crkva – da samo duboko iskustvo Božje ljubavi može da obnovi njihovo jedinstvo, da ih podupre u građenju mira i da osnaži njihovo zajedništvo.

4. Zajedništvo je ishod odnosa: Tema zajedništva je naglašena u 2. Korinćanima 13,13 kao ishod delovanja Svetog Duha koji se tiče odnosa. U ovom odlomku, „zajedništvo“ (*koinōnia*) se odnosi na zajedničko učešće, duboku relacijsku vezu koja postoji ne samo između vernika i Svetog Duha, već i među samim vernicima, zbog prisustva Svetog Duha koji ujedinjuje. Ovaj završni blagoslov sažima srž hrišćanske zajednice: Sveti Duh stvara i održava jedinstvo i dubinu odnosa unutar crkve. Korinćanska zajednica, prethodno obeležena podelama i rivalstvom, sada je bila pozvana da iskusi pomirenje i sklad kroz zajedništvo koje je delo Svetog Duha.

Pavle se i na nekim drugim mestima poziva na ovu temu jedinstva koje Sveti Duh omogućava. U Filibljanima 2,1.2, on ohrabruje svoje čitaoce: „Ako, dakle, ima utehe u Hristu, ako li ima utehe ljubavi, ako li ima zajednice Duha, ako li ima blagodat i milosrđa, ispunite moju radost, da isto mislite, da istu ljubav imate, da ste složni i jednodušni“ (*ESV*). Slično, u Rimljanima 15,5.6, Pavle se moli: „A Bog trpljenja i utjehe da vam da da složno mislite među sobom po Hristu Isusu, da jednodušno jednjem ustima slavite Boga i oca Gospoda našega Isusa Hrista.“ Sklad je rezultat delovanja Božjeg Duha u odnosima, koji podstiče uzajamnu ljubav među vernicima i zajedničko bogoslužje.

U Galatima 5,22–26, Pavle opisuje rod Duha kao ljubav, mir i krotost – vrline vezane za odnose koje su neophodne za život zajednice. Dakle, u 2. Korinćanima 13,13, Pavle ne nudi samo opšti ili uobičajeni oproštajni blagoslov; on izlaže viziju onoga što Sveti Duh čini mogućim: pomirenu, blagodaću ispunjenu zajednicu punu ljubavi, povezanu u božanskom zajedništvu. „Blagodat, ljubav i zajednica nisu prirodni ljudskim bićima, ali oni se ulivaju u crkvu od lica Božanstva kao božanski darovi. To su bili darovi koji su mogli da iscele crkvu u Korintu i da je pripreme za ostvarenje hrišćanske nade prilikom povratka Gospoda Isusa Hrista“ – „Druga poslanica Korinćanima“, u: „Endrjusov biblijski komentar“, urednik Anhel Miguel Rodriggez i dr, str. 1685. originala (*2 Corinthians*, in *Andrews Bible Commentary*, ed. Ángel Manuel Rodríguez et al. [Berrien Springs, MI: Andrews University Press, 2022], p. 1685).

Treći deo: Primena u životu

Razgovarajte u vašem razredu o sledećim pitanjima u svetlu teksta iz 2. Korinćanima 13,11–13:

1. U 2. Korinćanima 13,11, Pavle kaže: „Težite ka obnovi“ (*ESV*). Šta mislite, zašto Pavle uključuje ovaj cilj kao poslednju opomenu? Kako bi obnova mogla izgledati u vašim ličnim odnosima ili crkvenoj zajednici?
2. Kako je moguće „biti jedne misli“ (1. Korinćanima 1,10) i „imati mir sa svima“ (Rimljanima 12,18) u crkvi (kao što je bila crkva u Korintu) koja je imala toliko mnogo sukoba (vidi: 1. Korinćanima 1,10–13)?
3. Kakvu ulogu u negovanju jedinstva u crkvi ima poniznost?
4. U 2. Korinćanima 13,12, vernicima je rečeno da „pozdrave jedan drugoga svetim celivom“. Šta bi danas mogao biti kulturološki prikladan način da se izrazi ova vrsta duhovne naklonosti i jedinstva?
5. Na koje ste načine nedavno primili Hristovu blagodat i kako to iskustvo može da utiče na način na koji reagujete na teške ljude ili situacije?
6. Postoje li odnosi u vašoj duhovnoj zajednici kojima je potrebno isceljenje ili jačanje? Ako postoje, koji su to odnosi? Što je još važnije, koje korake biste mogli da preduzmete kako biste doprineli tom ishodu?
7. Pavle završava svoju poslanicu radošću, utehom i mirom. Koji od ovih božanskih darova vam je trenutno najpotrebniji i kako možete da ga potražite kroz Božje prisustvo?